

Helsinki

Kaupunkiympäristön julkaisuja 2024:NO

Ramsinniemen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2025–2034

Nomaji maisema-arkkitehdit

Kaupunkiympäristön julkaisu 2024:NO

Ramsinniemen luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2025-2034

Hanna Tuovila ja Kaisla Rahkola
(Nomaji maisema-arkkitehdit Oy)

Kannen kuva | Kaisla Rahkola
Raportin kuvat tekijöiden ellei toisin mainita
Julkaisija | Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala
ISBN | XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN | 2489-4230

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Alueen perustiedot.....	6
1.2	Suunnittelun tausta.....	7
1.3	Osallistaminen.....	13
2	Luonnon monimuotoisuuden nykytila	14
2.1	Luontoselvitykset ja -seurannat.....	16
2.2	Arvokkaat geologiset kohteet.....	17
2.3	Luontotyypit ja kasvillisuus.....	18
2.4	Putkilokasvit.....	28
2.5	Sienet.....	29
2.6	Eläimet.....	34
2.7	Haitalliset ja muut vieraslajit.....	35
2.8	Muut viljelykarkulaiset.....	36
3	Virkistyskäytön nykytila	37
4	Uhkatekijät	44
5	Luonnonhoidon suunnitelma	47
5.1	Luonnonhoidon toimenpiteet.....	47
5.2	Vieraslajien torjunta.....	49
6	Virkistyskäytön suunnitelma	51
6.1	Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet.....	51
7	Vastuutahot	58
8	Luonnon seuranta	59
9	Suunnitelman vaikutukset	61
10	Kustannukset ja aikataulu	63
11	Lähdeluettelo	64
	Liite 1: Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi.....	66
	Liite 2: Kuviokohtaiset luontotiedot.....	67
	Liite 3: Toimenpiteiden aikataulu: kertaluontoiset investoinnit.....	70
	Kuvailulehti	71
	Presentationsblad	73
	Description	74

1 Johdanto

Tämä hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu yhteiseksi vuonna 1990 perustetulle Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualueelle sekä sen laajennusosalle. Laajennus kuuluu Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelmaan 2015–2024 nimellä ”Ramsinniemen lehdon suojelualan laajennus”. Aiemmin suojellun alueen pohjoisosa kuuluu myös valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan (Ramsinniemen rantalehto, LHO010077, Alapassi ja Alanen 1989). Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualan ensimmäinen hoito- ja käyttösuunnitelma laadittiin 1988 (Hosiaisuus 1988).

Ramsinniemen lehdon laajennuksen rauhoituksen tarkoitus on Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa kasvillisuudeltaan ja linnustoltaan arvokkaan lehtoalueen monimuotoisuuden säilyttäminen ja lahopuujatkumon turvaaminen. Hoito- ja käyttösuunnitelman tarkoitus on turvata alueen luontoarvojen säilyminen ja osoittaa turvallisen virkistyskäytön reunaehdot alueella. Luonnonhoidon ensisijaisena tavoitteena on ylläpitää runsasravinteisimman lehdon vaateliaan kenttäkerroksen lajistoa ja mahdollistaa saarnen ja lehmuksen uudistuminen. Muualla luonnonsuojelualueella tavoitteena on luonnontilaisen kaltaisen puuston laji-, ikä- ja tilarakenteen ylläpitäminen.

Ramsinniemen pohjoisosissa on vireillä asemakaava ja asemakaavan muutos. Sen seurauksena koko kohdealue tulee sijaistamaan asemakaavoitettua alueella. Kaavan tavoitteena on säilyttää alueen luontoarvot, mutta alueen virkistyskäyttöpaineen voidaan olettaa kasvavan tulevaisuudessa sekä asemakaavan seurauksena, että Vuosaaren alueen asukasmäärän kasvaessa.

Merkittävin uhkatekijä koko Ramsinniemen alueella on virkistyskäyttöpaineen kasvu ja sen myötä maaston kuluminen sekä kasvillisuuden yksipuolistuminen. Alueen edustavimpia, rehevempiä ja ravinteisimpia lehtoja uhkaa myös puulajiston ja kenttäkerroksen lajiston yksipuolistuminen erityisesti liian tiheän vaahteravesakon varjostuksen ja lehtikarikkeen vuoksi.

Hoito- ja käyttösuunnitelman ovat laatineet Nomaji maisema-arkkitehdit Oy:n Hanna Tuovila (biologi, FT) ja Kaisla Rahkola (maisema-arkkitehti, MARK) Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden tilauksesta. Työ tehtiin lokakuun 2023 aikana. Työssä hyödynnettiin osittain Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:n aikaisemmin kesällä 2022 laatimia ja keräämiä aineistoja sekä muita alueelta tehtyjä selvityksiä (taulukko 2.1).

Suunnitelman laatimista ohjasi ympäristöasiantuntija Jere Salminen. Työn ohjausryhmään kuuluivat kaupunkiympäristön toimialalta lisäksi Antti Helakallio, Anna Johanson, Virpi Karén, Vesa Koskikallio, Tuukka Linnas, Tiina Saukkonen ja Pihla Sillanpää, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta Hannu Airola sekä Staran ympäristönhoidosta Sanna Kähkölä ja Janne Snellman. Ohjausryhmätapaamisia oli kaksi, 27.1.2023 ja 19.10.2023. Ohjausryhmän jäsenillä on ollut mahdollisuus myös kommentoida hoito- ja käyttösuunnitelman luonnosta. Konsulttia vaihdettiin hankkeen aikana, joten Nomaji osallistui vain jälkimmäiseen kokoukseen. Ensimmäisen ohjausryhmäkokouksen muistio oli kuitenkin Nomajin käytettävissä.

Raportin tulosteita ja sähköisiä versioita, paikkatietoaineistoja ja valokuvia säilytetään Helsingin kaupungin ympäristöpalveluissa.

1.1 Alueen perustiedot

Suunnittelualue sijaitsee Itä-Helsingissä Vuosaaren kaupunginosan lounaisosassa, Meri-Rastilassa. Luonnonsuojelualueen raja- ja rajapintoja tarkennettiin maastokäyntien perusteella noudattamaan aluerajauksesta. Laajennusosien rajauksia tarkennettiin maastokäyntien perusteella noudattamaan luonnollisia reuna- ja rajapintoja ja luontotyyppien vaihtumisia. Rastasniemen itäpuoleinen, maa-alueeseen kuuluva rantakosteikko (kuva 2.3.1, kuvio 10) ei aiemmin ole kuulunut luonnonsuojelualueeseen, eikä se myöskään kuulu Helsingin luonnonsuojeluohjelman laajennusehdotukseen. Se otettiin kuitenkin mukaan rajaukseen alueen yhtenäisyyden ja selkeyden vuoksi ja helpottamaan mahdollisia tulevia hoitotoimia. Ramsinniemen suojelualueen pinta-ala on aluelaajennuksen jälkeen 10,2 hehtaaria.

Lähimmät muut luonnonsuojelualueet ovat Rastilan neva (0,82 ha) ja Kallahdenharju (3,67 ha). Lisäksi lähellä sijaitsee myös Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohde Meri-Rastilan metsä ja muinaisrantakivikko (yhteensä 24,95 ha).

Ramsinniemen lehto ja sitä ympärivät metsät ovat keskeinen osa Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston Vuosaaren ydinmetsää ja sen läntistä runkoyhteyttä (Vartiosaari – Ramsinniemi – Rastila – Vartioharju – Mustavuori).

Luonnonsuojelualueen itäpuoleiset alueet Ramsinkannaksella ja Kortniemessä ovat Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviä alueita. Niillä sijaitsee arkkitehtuuriltaan merkittäviä 1900-luvun alkupuolen kesähuvilarakennuksia. Ramsinniemi kokonaisuudessaan kuuluu Uudenmaan maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin alueelle 1800- ja 1900-luvun vaihteessa kehittyneen huvilakulttuurin jälkien vuoksi.

- Ramsinniemen lehto, nykyinen suojelualue
- Ramsinniemen lehdon laajennus
- Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelman aluerajaus

Kuva 1.1. Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualueen rajaus, luonnonsuojelualueen laajennososat ja Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelman aluerajaus.

Commented [A1]: Päivitetään uusin rajaus. Parempi taustakartta?

1.2 Suunnittelun tausta

Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualue perustettiin vuonna 1990 ja sitä varten laadittiin hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 1988 (Hosiailuoma 1988). Alueen pohjoisosa kallioharjanteen ja meren välissä kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan (Alapassi ja Alanen 1989).

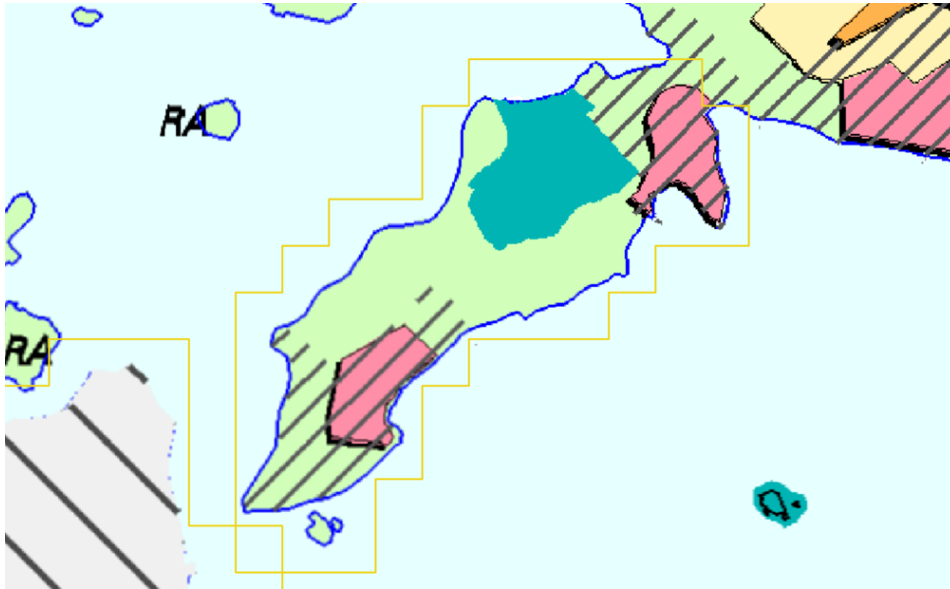
Ramsinsalmen rannat kuuluvat Itä-Helsingin kulttuuripuistoon, joka on osa Helsingin tavoitteellista viher- ja virkistysverkostoa. Ramsinniemen alueen säilyttäminen pääasiassa virkistysalueena ja sen luonto-, kulttuuri- ja maisema-arvojen turvaaminen käy ilmi niin Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmasta kuin Ramsinniemen pohjoisosien asemakaavan visiosta. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa tehtäessä näyttää selvältä, että Helsingin kaupunki ei toteuta lähivuosikymmeninä Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämissuunnitelmassa (2012) ja Vistra II -suunnitelmassa (2016, päivitetty 2021) esitettyä Ramsinniemen ja Vartiosaaren välistä kevyen liikenteen yhteyttä.

Taulukko 1.2 Suunnittelun tausta.

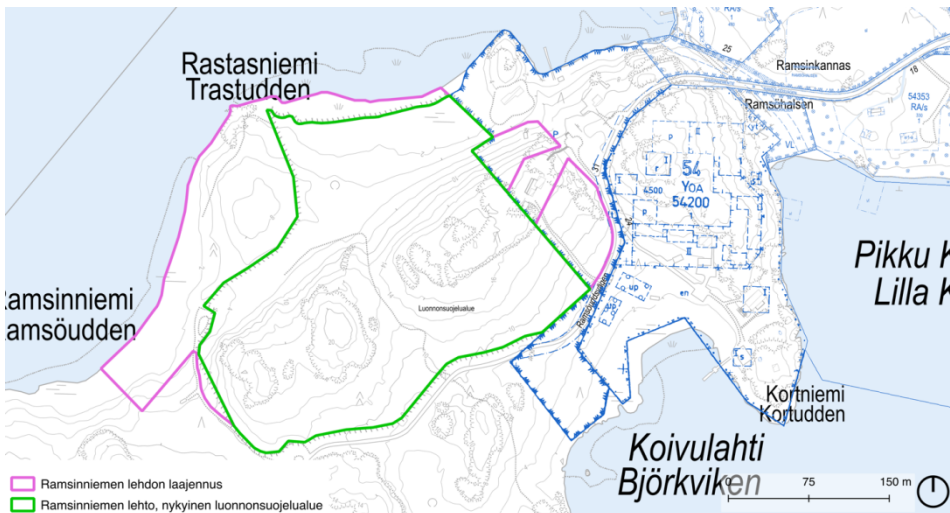
<p>Historia</p>	<p>Ramsinniemi on kulttuurihistoriallisesti merkittävää aluetta. Kortlahden alueelle ja Ramsinniemen kärkeen alkoi kehittyä varakkaiden helsinkiläisten huvila-asutusta 1800-luvun lopulla. Sinne kulki höyryvenereitti vuosina 1880–1910. Huvilakulttuuri ja sen jäljet ovat merkittävä osa Helsingin mereistä kulttuuriperintöä. (Ahvenainen ym. 2014)</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelman alueeseen rajautuva Ramsinkannas ja Kortlahden alue ovat yleiskaavassa 2002 määritellyjä Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviä alueita. Lisäksi Ramsinniemi, suunnittelualue mukaan lukien, on osa Kallahdenharjun ja Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutuksen maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä (Kuusisto ym. 2022).</p> <p>Luonnonsuojelualueen pohjoispuoleiselle puistoalueelle sijoittuu kaksi kaupungin omistamaa vapaa-ajan asuinrakennusta, saunarakennus ja yhden asunnon talo. Osoitteessa Ramsinnientie 31 on vapaa-ajan asuinrakennus ja sauna vuodelta 1910 sekä 1957 valmistunut yhden asunnon talo. Lisäksi kalliomäen päällä nykyisen luonnonsuojelualueen rajalla sijaitsee vuonna 1947 valmistunut vapaa-ajan asuinrakennus nk. lepakkotalo.</p> <p>Luonnonsuojelualue ja sitä ympäröivät kiinteistöt ovat Helsingin kaupungin omistuksessa. Helsingin Seurakuntayhtymä omistaa Villa Procopen kiinteistön suunnittelualueen eteläpuolella (Ramsinnientie 32). Kortniemen kiinteistön Ramsinnientien eteläpuolella omistaa Stora Enso Oyj.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelma laadittiin 1988 (Hosiaisuusluoma 1988) ja Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualue perustettiin 1990.</p>
<p>Kaavoitus</p>	<p>Helsingin yleiskaava 2016 on kumottu koko Ramsinniemen ja Vartiosaaren alueelta, joten suunnittelualueen rakentamista ohjaa laajalti vuoden 2002 yleiskaava. Kumoamisen syynä oli kaavan ristiriita maakuntakaavan kanssa. Maakuntakaavassa Ramsinniemi on esitetty virkistysalueena, kun taas yleiskaavassa 2016 alueelle esitettiin noin 3000 asukkaan uusi asuinalue ja pikaraitiotie. Uudisrakentamista tai pikaraitiotielinjaa ei voimassa olevan yleiskaavan perusteella toteuteta Vartiosaari-Ramsinniemi-välille.</p> <p>Vuoden 2002 yleiskaavassa Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualue on merkitty ja sitä ympäröivät etelä- ja länsipuoleiset alueet on esitetty viheralueina. Stora Enson tontti on merkitty hallinnon ja palveluiden alueeksi ja Ramsinkannaksen huvila-alueet on osoitettu kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviksi alueiksi.</p>

	<p>Luonnonsuojelualan laajennuksen koillisosassa korttelia 54200 ja puistoaluetta koskee vuonna 1979 voimaan tullut asemakaava (nro 7824). Siinä luonnonsuojelualueeseen kuuluvat osat on merkitty puistoksi (P). Stora Enson kiinteistö eli Kortniemen alue on asemakaavoitettu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YOA). Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue ei ole toteutunut.</p> <p>Suurimmalla osalla suunnittelualueesta ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa asemakaavaa. Suunnittelualueella ja sen ympärillä on kuitenkin vireillä asemakaavamuutos ja asemakaava (Ramsinniemen pohjoisosan asemakaava ja asemakaavan muutos). Kaavasta on laadittu osallistamis- ja arviointisuunnitelma, jossa eritellään kaavan tavoitteita. Osallistamis- ja arviointisuunnitelmassa luonnonsuojelualueesta mainitaan seuraavasti: <i>”Alueen luontoarvot turvataan luonnonsuojelualuetta laajentamalla ja alueen virkistyskäyttöyhteyksiä kehitetään. Virkistysalueiden suunnittelussa varaudutaan kasvavaan käyttäjämäärään.”</i> (OAS 21.2.2023)</p> <p>Kaavavisiassa on esitetty luonnonsuojelualue ja sen laajennos ja tuotu esiin tavoite virkistysreittien kehittämisestä ja virkistysyhteyden kehittämisestä Ramsinrannan virkistysreitiverkostoon.</p> <p>Ramsinkannasta ja Pikku-Kortlahden pohjoisrantaa koskee myös vireillä oleva Ramsinrannan asemakaava ja asemakaavan muutos. Sen tavoitteena on asuinrakentamisen salliminen ranta-alueella. Kaupunkiympäristölautakunta palautti kaavaehdotuksen valmisteluun 28.2.2023.</p>
Muut suunnitelmat	<p>Alue kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan (1989), alue LHO010077.</p> <p>Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmassa 2020–2029 (Kalliala ym. 2019) Ramsinniemeä koskee tavoite metsä- ja puustoisien yhteyden runkoyhteyden säilyttämisestä. Suojelualueelle ei esitetä suunnitelmassa toimenpiteitä, ja etelä- ja länsipuolen ympärivät metsät on esitetty ulkoilu- ja virkistysmetsinä. Näiden metsien hoidontarve arvioidaan suunnitelman mukaan myöhemmin.</p> <p>Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmassa VISTRA osa II (Jaakkola ym. 2016) osoitetaan tavoitella kaupungin viherverkostolle. Vistran tavoitetilakarttaa on päivitetty vuonna 2021. Siinä Ramsinniemi on esitetty osana Itä-Helsingin kulttuuripuistoa ja vihersormea. Vistrassa on osoitettu täydentävä rantareitti Ramsinniemen luonnonsuojelualan pohjoisosan halki sekä pää- ja täydentävän reitin välinen täydentävä yhteys. Tämä yhteys on osoitettu likimain parkkipaikalta vanhalle pääopasteelle kulkevaa, olemassa olevaa reittiä pitkin.</p>

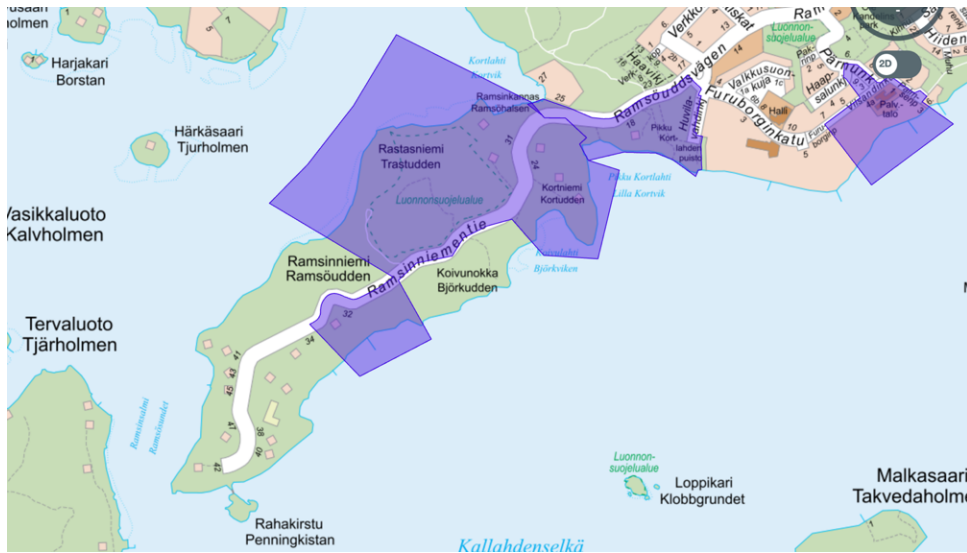
	<p>Ramsinniemen maisemaselvityksessä (Ahvenainen ym. 2014) annetaan yleispiirteinen kuva alueesta maiseman näkökulmasta. Selvityksessä kartoitettiin alueen arvoja ja ominaispiirteitä yleiskaavoitusta ja tulevaa suunnittelua varten. Selvityksen mukaan Ramsinniemen tulevaa maankäyttöä suunniteltaessa alueen erityispiirteet on otettava huomioon. Ramsinniemen liittymistä Itä-Helsingin kulttuuripuistoon tulisi selvityksen mukaan parantaa huomioiden kuitenkin luonnonsuojelun arvot.</p> <p>Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämissuunnitelmassa (Aalto ym. 2012) Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualue on huomioitu yhtenä alueen luontokohteista.</p>
--	---

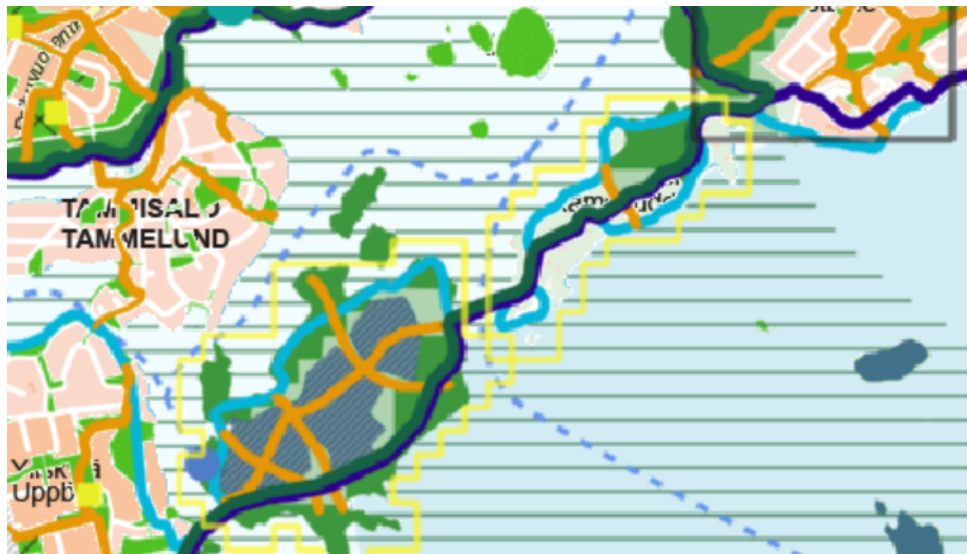
Kuva 1.2 Helsingin yleiskaava 2002 on voimassa Ramsinniemen alueella. Keltaisella viivalla rajattu alueet, joilla vuoden 2016 yleiskaavan kaikki merkinnät on kumottu. (Kuvakaappaus Helsingin kaupungin karttapalvelusta)

Kuva 1.3. Hoito- ja käyttösuunnitelman suunnittelualue ja ympäröivät voimassa olevat asemakaava-alueet.

Kuva 1.4. Vireillä olevat asemakaavahankkeet. (Kuvakaappaus Helsingin kaupungin karttapalvelusta)

Kuva 1.5. Vistra, Helsingin viherverkoston tavoitetila kartta (2016, päivitetty 2021). Tummansinisellä viivalla päärantareitti ja vaaleansinisellä täydentävä rantareitti. Yhteys Ramsinniemen ja Vartiosaaren välillä ei ole toteutumassa. Oranssilla viivalla on esitetty tarvittavia täydentäviä virkistysyhteyksiä. (Kuvakaappaus Helsingin kaupungin karttapalvelusta)

1.3 Osallistaminen

Taulukko 1.3 Osallistaminen.

Avoimet yleisötilaisuudet	31.10.2023, striimattuna Teamsissa	Asukaskysely	-
Muu osallistaminen	-		

Hoito- ja käyttösuunnitelmasta järjestettiin yleisötilaisuus Teamsissa 31.10.2023. Ennen tilaisuutta suunnitelmaluonnos pantiin verkkoon yleisön nähtäville. Tilaisuudessa konsultti esitteli suunnitelman, ja yleisöllä oli tilaisuus kommentointiin sekä kysymyksiin. Tilaisuuteen osallistui 13 henkeä konsultin ja tilaajan edustajien (työtä ohjannut ympäristöpalvelujen asiantuntija ja kaksi asemakaavoituksen edustajaa) lisäksi. Yleisökommenteissa ja keskustelussa käsiteltiin Ramsinniemen virkistyskäyttöä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt hoito- ja kunnostustoimenpiteet tai liikkumisrajoitukset eivät herättäneet keskustelua.

Tilaisuuteen osallistuneet tiedustelivat mahdollisuudesta perustaa nuotio- tai grillipaikka luonnonsuojelualueelle ja tuoda yksi jäteastia lisää alueen läntiselle/pohjoiselle laajennusosuudelle. Tilaisuudessa esitetyt toiveet todettiin perustelluiksi. Kaupungin virkistys- ja luonnonsuojelualueista vastaavien, myös ympäristöpalvelujen edustajan, halua toteuttaa näitä toiveita vähentää oleskelupaikoilla usein todettu rakenteiden ja välineistön turmeleminen ja varastaminen. Alueelle on aiemmin perustettu grillauspaikka, joka tuhoutui myöhemmin ilkvallan tai huolimattomuuden takia. Grillipaikan jäljiltä alueella on ennestään yksi roskis. Jäteastioiden sijoitusta rajoittaa astioiden tyhjentämiseen tarvittava mottorijoneuvolla ajo kohteelle. Alueella oleva jäteastia on hyvin mottorijoneuvolla saavutettavissa, ehdotettu uusi paikka ei ole. Asemakaavoituksen edustajat pitivät nuotio- tai grillipaikan perustamista sekä jäteastian tuomista Ramsinniemen luonnonsuojelualueen ulkopuolelle mahdollisena. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan ei tehty muutoksia yleisökommenttien perusteella.

2 Luonnon monimuotoisuuden nykytila

Luonnon monimuotoisuuden nykytilan arviointi perustuu maastossa lokakuussa 2023 tehtyjen havaintojen lisäksi aiempien selvitysten tietoihin, jotka esitetään kohdassa 2.1 Luontoselvitykset ja seurannat. Alue on jaettu havaittujen luontotyyppien sekä hoitotoimenpiteiden mukaan kuvioihin, jotka esitetään kuvissa 2.3 ja 5.1 sekä liitteessä 2.

Suunnitelma-alue on keskeinen osa Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston Vuosaaren ydinmetsää ja sen läntistä runkoyhteyttä (Vartiosaari – Ramsinniemi – Rastila -Vartioharju – Mustavuori; Vanhatalo ym. 2022, Innofor 2012). Ydinmetsäksi on määritelty laajat metsäalueet, jotka ovat pinta-alaltaan vähintään 4 hehtaaria ja alueen halkaisija on vähintään 100 metriä. Riittävä laajuus mahdollistaa sen, että metsä ei koostu kokonaisuudessaan reunavyöhykkeestä, vaan siinä on myös ydinosa. Ydinmetsille luonteenomaista on luontainen metsäkasvillisuus, kuten kotimaiset metsäpuut, -pensaat, varvut, sammalet ja metsätyypeille ominainen ruohovartinen lajisto. (Erävuori ym. 2019). Meri-Rastilan metsät ja kalliot muodostavat ekologisen askelkiven Ramsinniemen, Rastilannevan ja Kallahdenharjun luonnonsuojelualueiden välille.

Vanhatalon ym. (2022) selvityksen mukaan suunnittelualueella on merkittäviä luontoarvoja. Alueen puuston iäksi on arvioitu 60–80 vuotta, kallioiden lakiosissa 80–100 vuotta. Alueen luontotyyppien edustavuus on arvioitu hyväksi, ja varsinaisen lehdon puolella erinomaiseksi. Lahopuun määrä on koko alueella suuri, kallioalueella se on luontaisesti pienempi (noin 10–30 m³/ha), mutta kallion eteläpuoleisilla rinteillä jopa yli 50 m³/ha. Kallion pohjoispuolellakin lahoppuuta on merkittävä määrä, arvion mukaan 20–50 m³/ha. Syksyn 2023 inventoinnissa arvioitiin myös lahoppuun laatua. Alueen arvoa nostaa lahoppuun monimuotoisuus. Lahoppuuta on syntynyt useista eri puulajeista (rauduskoivu, saarni, kuusi, pihlaja, tervaleppä, mänty), ja sitä on useaa eri kokoa pienistä oksista järeisiin maarunkoihin. Lahoppuusta on myös erinomainen jatkumo eri aikaan syntyntä, eri lahoastetta edustavia maapuita. Myös pystylahoppu on monimuotoista. Vieraslajien peittävyys on pieni, ja maaston kuluneisuutta on vain vähän.

Kallioalueet ja niiden etelärinteiden kasvillisuus on Vanhatalon ym. (2022) selvityksessä arvioitu täysin luonnontilaiseksi, ja muiden alueiden luonnontilaisuus on arvioitu luonnontilaltaan vain vähän heikentyneeksi. Selvityksessä Ramsinniemen lehdon alue sai yhden koko Vuosaaren alueen suurimmista luontoarvoindekseistä. Luonnontilaisuus näkyy koko alueella lahoppuun runsauden lisäksi myös puuston erirakenteisuutena ja -lajisuutena. Kasvillisuus vaihtelee hyvin pienipiirteisesti, ja alueella toimii luonnon oma dynamiikka, joka luo jatkuvasti lisää vaihtelua suurimpien puiden kaatuessa. Tämä näkyy esimerkiksi lähellä vanhaa pääopastaulua kohdassa, josta on kaatunut muutama suuri kuusi, ja aukkoon on syntynyt nuorta pihlaja- ja vaahterataimikkoa. Tähän luonnolliseen metsän kehitykseen ei ole tarvetta puuttua hoitotoimenpiteillä. Ainoastaan runsasravinteisimpiin lehdon kohtiin ehdotetaan luvussa 5 maltillista kuusen ja vaahteran taimikon poistoa.

Kuva 2.1 Lahopuuta lehdossa.

Vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan alueen kalliot ovat amfiboliittia, sarsivälkegneissisiä, uraliittiporfyriittia ja tuffiittia. Nämä kivilajit ovat kalkkipitoisia, ja vaikutus näkyy myös kasvillisuudessa. Koko alueen kasvillisuus on keskimääräistä rehevämpää, ja myös ohuemman maannoksen alueilla kallioiden reunoilla ja rinteiden yläosissa kasvillisuus on avokallioalueita lukuun ottamatta oletettavaa rehevämpää. Varsinainen Ramsinniemen lehto sijoittuu kalliolaen ja meren väliin. Kasvillisuus ilmentää runsasravinteisuutta suurelta osin koko itäistä rinnettä, ja luontotyypit vaihtuvat hienovaraisesti kosteasta rehevän kautta kuivaan runsasravinteiseen lehtoon rannasta kohti rinteiden yläosia. Luontotyyppien rajat eivät erottuneet erityisen selvästi missään lehdon alueella, ja ne on merkitty osin arvioimalla korkeuskäyrien mukaan. Länteen päin lehdon ravinteisuus vähenee, ja tämä tuoreen keskisravinteisen lehdon alue kapenee selvästi kahden läntisen kalliokohouman välissä. Tässä notkelmassa on erillinen kosteampi painanne, missä on pienialainen, kotkansiipeä kasvava kostea runsasravinteisen lehdon laikku. Läntisen laajennusosan rannassa on kaistale kosteaa keskisravinteista lehtoa. Melko suoraviivaisesti korkeuden mukaan kalliokohoumien rinteillä on alaosissa lehtomaista kangasta ja sen yläpuolella tuoretta kangasta. Kallioalueet ovat kalliometsiä ja avokallioita. Alueen korkeiden avokallioiden kasvillisuus on karumpaa kuin kallioperän tietojen perusteella olisi oletettavissa.

Kallioiden kalkkivaikutus näkyy erityisen selvästi alueen sienilajistosta. Korhosen syksyn 2023 inventoinnissa on alustavien tulosten perusteella havaittu useita kalkkivaikutteisten lehtojen ja metsien lajeja, jotka monilla luontotyyppikuviolla ilmentävät kohteen ravinteisuutta kasvilajistoa paremmin. Erityisesti kuusivaltaisille lehdolle tämä on tyypillistä.

Kasvillisuus- ja metsäisyysarvojen lisäksi Ramsinniemen lehdon alue on myös arvokas kääpäkohde, ja alueen linnusto on monipuolinen. Suojelualue kattaa aluelaajennuksen jälkeen miltei puolet niemen linnustollisesti arvokkaasta alueesta. Ramsinniemen pesimälintuja ovat mm. palokärki, harmaapäätikka, pikkutikka, peukaloinen ja töyhtötiainen, joille kaikille lehtoalue tarjoaa pesimäpaikkoja.

Nyt suunniteltavan luonnonsuojelualueen laajennusrajausten ulkopuolelle jää Erävuori ym. (2022) inventoinnissa huomattavan arvokkaaksi (arvoluokka II) määritetty pienialainen merenrantakallio (Ramsinniemen pohjoisranta, kohde 37/98). Kohteen lajisto on edustavaa, ja kallioketokasvillisuuteen kuuluu useita Helsingissä merkittäviä lajeja, mm. mäkihorsma (*Epilobium collinum*) ja valkomaksaruoho (*Sedum album*). Tämän kohteen lisäämistä osaksi luonnonsuojelualuetta tulee tulevaisuudessa harkita. Myös tässä liitettyjen laajennusosien länsipuolella sijaitsevat Ramsinniemen pohjoisrannan metsäalueet on arvioitu arvokkaiksi (mm. Lammi ja Vauhkonen 2023), ja niiden lisäämistä myöhemmin osaksi luonnonsuojelualuetta tulee vahvasti harkita.

2.1 Luontoselvitykset ja -seurannat

Taulukko 2.1 Aiemmat selvitykset ja seurannat

Luontotyytit ja kasvillisuus	<p>Erävuori ym. 2022: Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit 2017–2022.</p> <p>Hosiaisluoma 1988: Ramsinniemen lehdon hoito- ja käyttösuunnitelma.</p> <p>Innofor 2012: Selvitys eräiden Helsingin kaupungin omistamien metsäalueiden luonnon monimuotoisuudesta (Metso-kartoitus).</p> <p>Lammi & Vauhkonen 2023: Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualueen ja sen laajennusalueiden kasvillisuus ja luontotyytit.</p> <p>Vanhatalo ym. 2022: Helsingin Vuosaaren metsäalueiden monimuotoisuuden arviointi vuonna 2022.</p>
Lajit ja lajiryhmät	<p>Nieminen ym. 2020: Vuosaaren lahokaviosammalselvitys vuonna 2020.</p> <p>Savola 2014: Helsingin metsien kääpäselvitys 2014.</p> <p>Wermundsen ym. 2014: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014.</p> <p>Ellermaa 2018: Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017.</p> <p>Korhonen 2023: Ramsinniemen sienilajisto, alustavat havainnot (suull.)</p> <p>Suomen Lajitietokeskuksen tietokantojen havainnot alueelta</p>

2.2 Arvokkaat geologiset kohteet

Vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Hosiaisuusluoma 1988) esitellään alkuperäiselle Ramsinniemen luonnonsuojelualueelle sijoittuvia jääkauden ja muinaisen merivaiheen muistomerkkejä. Kahta kalliokohoumaa ympäröivät kivikot ja loukot on luokiteltu Litorinameren muinaisrantakivikoiksi. Kivikoiden lisäksi julkaisussa esitellään alueen siirtolohkareita, ja niitä ehdotetaan osaksi luontopolun nähtävyyksiä. Näitä todennäköisiä Litorinameren rantakivikoita ei ole kuitenkaan kuvattu Sallan (2004) julkaisussa. Sallan raportoimat Rastilanmäen rantavalli ja lohkareikko (kohde 2118), Meri-Rastilan rantakivikko (kohde 2119) ja Meri-Rastilan lohkareikko (kohde 2120) ovat kuitenkin hyvin todennäköisesti samaa jatkumoa kuin Ramsinniemen lohkareikot ja kivikot. Nämä kivikot, louhikot ja siirtolohkareet tulisi inventoida viimeistään seuraavaan hoito- ja käyttösuunnitelman päivitykseen. Mahdollisen tulevan inventoinnin yhteydessä voidaan arvioida, kannattaako näitä muinaisrantakohteita kunnostaa avoimemmiksi niiden edustavuuden parantamiseksi.

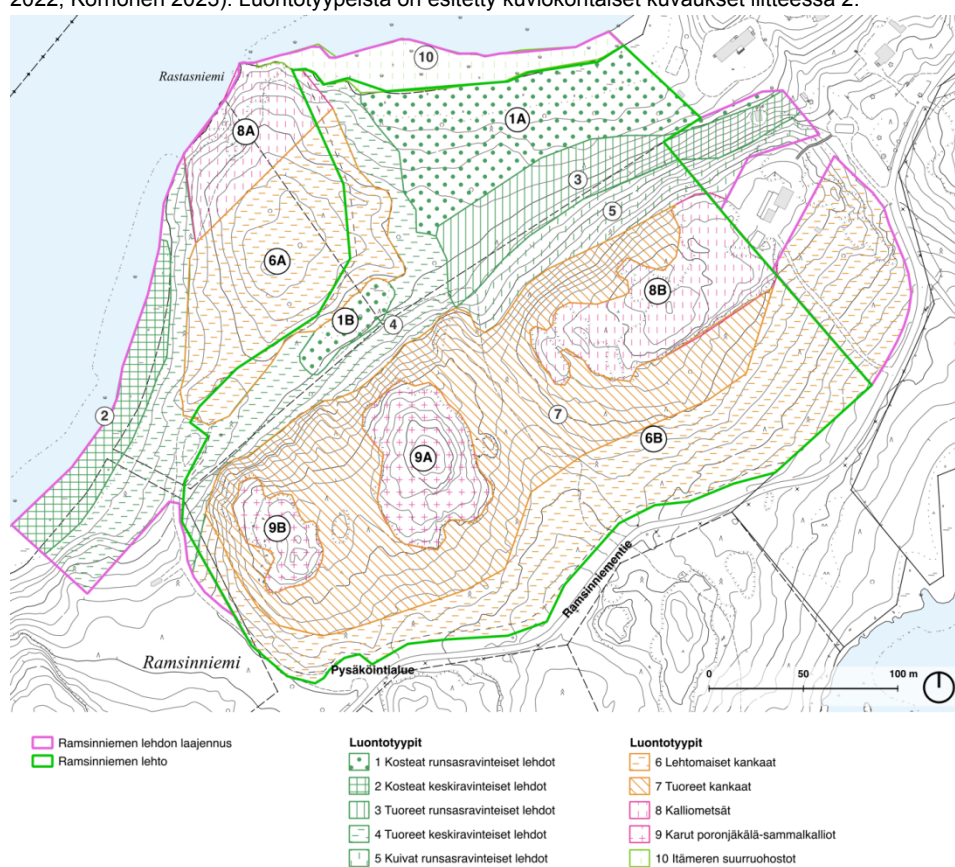
Ramsinniemen erilaiset kivikot eivät nykyisellään täytä muinaisrantakivikot-luontotyyppin kriteerejä, ja niiden alueet on luokiteltu metsäisiin luontotyypppeihin. Kivet ovat peittyneet isoilta osin karikkeeseen, ja ne ovat paksultti sammalpeitteisiä (kuva 2.2). Kivien lomassa kasvaa varsinkin vaahteran ja pihlajan taimia, ja kivikon jäkäläpeitteisyys ja avoin yleisilme on hävinnyt. Itäisin, ns. lepakkotalon kohdalla mäen pohjoisreunalla olevaan, melko pienistä kivistä muodostuneeseen muinaisrantakivikkoon on myös todennäköisesti jossain historian vaiheessa heitelty pellon raivaamisesta tai rakentamisesta jääneitä kiviä, sillä pyöreiden rantakivien joukossa on myös runsaasti teräväsärmäisiä kiviä. Kallioiden etelärinteiden vaikeasti rajattavat louhikkoiset alueet ovat kokonaan puustoisia ja paksun sammal- ja karikerroksen peittämiä.

Kuva 2.2: Itäisin kivikkorinne Ramsinniementie 24 kiinteistön kohdalla. Kasvillisuus peittää kivikon tiheänä. Teräväsärmäiset kivet on todennäköisesti heitetty alkuperäisen luonnonkivikon päälle.

2.3 Luontotyypit ja kasvillisuus

Kuvassa 2.3.1 esitetty luontotyyppien kuviointi perustuu pääosin maastossa lokakuussa 2023 tehtyihin havaintoihin. Luontotyyppien rajauksessa hyödynnettiin myös aiempia selvityksiä alueelta (Erävuori ym. 2022, Hosiaisuus 1988, Innofor 2012, Lammi & Vauhkonen 2023, Vanhatalo ym. 2022, Korhonen 2023). Luontotyypeistä on esitetty kuviokohtaiset kuvaukset liitteessä 2.

Kuva 2.3.1 Luontotyyppien kuviointi.

Ramsinniemen laajennetulla luonnonsuojelualueella lähes kaikki luontotyypit ovat silmälläpidettäviä tai uhanalaisia luontotyyppiä (NT-EN, Kontula ja Raunio 2018). Vain pohjoisrannan Itämeren suurruohostot -luontotyyppi (kuvio 10) on luokiteltu elinvoimaiseksi (LC) Suurruohoston rajausta osin laajempi kuin Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmään merkitty luontotyyppien rajausta, ja ruovikkoa on otettu laajemmin mukaan. Luontotietojärjestelmän tiedoista

poiketen kasvuston seasta tunnistettiin lokakuussa 2023 rantayrtti (*Lycopus europaeus*), joka Kurton (2020) mukaan ilmentää reheviä tervaleppäluhtia. Suurruohoisto rajautuu rannan tervaleppävyöhön, jota ei ole erotettu omaksi luontotyyppikseen (Merenrannan leppävyöt ja -pensaikot, LC/LC) sen pienialaisuuden vuoksi. Ranta lienee usein tulvaveden vaikutuksen alla, ja tervaleppävyö on siten luhtainen.

Ramsinniemen kasvilajistollisesti arvokkaimpia ovat kaikki uhanalaiset lehtotyypit, erityisesti kaikki kolme runsasravinteista lehtotyyppiä: kosteat runsasravinteiset lehdot (kuviot 1A ja 1B, VU), tuoreet runsasravinteiset lehdot (kuvio 3, EN) ja kuivat runsasravinteiset lehdot (kuvio 5, VU). Myöhäisen inventointiajankohdan vuoksi tarkkoja lehtokasvillisuustyyppiä ei ollut mahdollista erotella, mutta kuviolla esiintyvä todennäköisesti ainakin kotkansiipi- (MaT), käenkaali-mesiangervo- (OFiT), sinivuokko-käenkaali- (HeOT), vuohenputki (AegT)- ja nuokkuhelmikkä-linnunhernetyyppiä (MeLaT). Lähinnä leirikeskusta olevat lehtotyyppien reunaosat ovat osittain kulttuurivaikutuksen muuttamia ja kunnoiltaan heikentyneitä. Kunto on selvästi parempi lehdon ydinosissa. Tyyppilistä ja runsasta lajistoa näillä runsasravinteisten lehtojen kuviolla ovat pensaskeroksen lehtokuusama (*Lonicera xylosteum*) ja taikinamarja (*Ribes alpinum*) ja kenttäkeroksen kotkansiipi (*Matteuccia struthiopteris*), lehtokorte (*Equisetum pratense*), soreahiirenporras (*Athyrium filix-femina*), kevätlinnunherne (*Lathyrus vernus*), sinivuokko (*Hepatica nobilis*), ojakellukka (*Geum rivale*) ja sudenmarja (*Paris quadrifolia*). Näistä Kurton (2020) luettelemat, lehtoisuuden osoittajalajit on lueteltu taulukossa 2.4. Kaikilla näillä kuviolla puu- ja pensaskerros on runsas ja monimuotoinen, ja puusto on monilajista ja erirakenteista. Kuvioiden 1, 3 ja 5 erot ovat lähinnä rinteen korkeudesta johtuvaa kosteusgradientin muutosta, eikä rajaa ole yksiselitteisesti helppo piirtää näiden välille. Kuviolla 1B on myös lehtokorven piirteitä, mutta maannos on kuitenkin multaista, ei turvepitoista. Kaikki nämä kuviot ovat itäosistaan pääasiassa lehtipuuvaltaisia, saarnen (*Fraxinus excelsior*) ja metsälehmuksen (*Tilia cordata*) lisäksi kuviolla kasvaa rauduskoivua (*Betula pendula*), haapaa (*Populus tremula*), raitaa (*Salix caprea*), pihlajaa (*Sorbus aucuparia*), vaahteraa (*Acer platanoides*) ja rannan lähellä kuviolla 1A myös tervaleppää (*Alnus glutinosa*). Länsiosistaan nämä kuviot muuttuvat enemmän kuusivaltaisiksi (kuva 2.3.9), ja vaihettuvat melko saumattomasti kasvillisuuskuviioon 4.

Ravinteisimmasta lehdon osasta länteen, läntisen laajennusosan rannasta on erotettu kostea keskirasvanteinen lehto (kuvio 2, NT) ja sen ja ravinteisten kuvioiden välistä laajahko tuoreen keskirasvanteisen lehdon alue (kuvio 4, NT). Aiemmissa, yleispiirteisimmässä selvityksissä ranta on luettu osaksi tuoreen keskirasvanteisen lehdon kokonaisuutta, mutta kuvio rajattiin tässä selvän kosteuseron vuoksi. Tuore, keskirasvanteinen lehto on pääasiassa kuusivaltaista käenkaali-oravanmarjatyypin (OMaT), jossa on muutamia pienialaisia, puiden kaatumisesta syntyneitä nuorempia, lehtipuuvaltaisia taimikoita, erityisesti kuvion länsiosissa. Erityisesti kuviolla 4 (osin kuvioiden 1A, 3 ja 5 länsiosassa ja kuviolla 1B) on havaittu useita merkittäviä sienilajeja (Korhonen 2023), jotka indikoivat kasvilajistoa suurempia luontoarvoja kuusivaltaisen lehdon osalle. Sienilajisto ilmentää erityisesti kalkkivaikutusta, ja sen perusteella kuvio voisi olla myös tuoretta runsasravinteista lehtoa ja siten vain valtaapuustoltaan ja kenttäkerrokseltaan eroava kuvion 3 jatke. Sienilajeista kerrotaan tarkemmin luvussa 2.5.

Kalliokohoumien etelärinteillä ja Rastasniemen kallion eteläreunalla on lehtomaista kangasta (kuviot 6A ja 6B, VU). Kasvillisuus on käenkaali-mustikkatyyppiä (OMT), valtaapuustona on kuusia, joiden seassa kasvaa paikoin runsaasti myös lehtipuu, pääasiassa rauduskoivua mutta myös haapaa. Kalliokohoumien ylärinteillä luontotyyppi muuttuu mustikkatyyppin (MT) tuoreeksi kankaaksi (kuvio 7, VU) ja kalliometsäksi (kuviot 8A ja 8B, NT). Rastasniemi (kuvio 8A) on tässä

selvityksessä luokiteltu kalliometsäksi sen kallioisuuden vuoksi. Kasvillisuustyyppi on kalliometsissä enimmäkseen kuivahkoa kangasta (VT). Rastasiemenen kärjessä on kapea vyöhyke, joka on vuoden 2017 inventoinnissa (Erävuori 2023) määritetty luokkaan Itämeren luontaiset epilitoraalikedot (VU, arvoluokka II). Tässä rajauksessa mukaan oli otettu myös kallioniemen varpupeitteinen ja puustoinen osa, jotka eivät suoraan kuulu kuvattuun luontotyyppiin. Tätä hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten tehdyssä selvityksessä varsinaisen epilitoraalikedon alue katsottiin niin pienialaiseksi, että sitä ei eroteltu omaksi kuviokeeseen. Tieto ja rajausta löytyvät kuitenkin Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmästä. Lokakuussa kalliolla ei havaittu vuoden 2017 inventoinnissa löytyneitä lajeja, todennäköisesti myöhäisen ajankohdan vuoksi.

Myös itäisimmän kalliokohouman kasvillisuus luokiteltiin kalliometsäksi (kuvio 8B). Alueella on kuvion 9 kaltaisia poronjäkälä-sammalkallioita, mutta niitä ei rajattu erilleen niiden pienialaisuuden vuoksi. Puusto itäisellä kalliokohoumalla on mäntyvaltaista, ja kasvillisuus on luokiteltu täysin luonnontilaiseksi.

Läntisellä kalliokohoumalla puuston latvuspeittävyys on selvästi alle 30 %, joten kuviot on luokiteltu karuiksi poronjäkälä-sammalkallioiksi (kuviot 9A ja 9B, LC/NT). Kallioperän laadun perusteella kasvillisuus voisi olla rehevämpääkin, mutta siitä ei näkynyt viitteitä ainakaan lokakuussa 2023. Poronjäkälien peittävyys kalliolla oli suuri, eivätkä jäkäliköt olleet vielä kovin kuluneita. Lisääntyvä virkistyskäyttö saattaa tulevaisuudessa uhata erityisesti poronjäkäläkasvustoja.

Kuva 2.3.2 Luontotyyppikuvio 1A, kostea runsasravinteinen lehto kesäkuussa 2022. Kuva Jere Salminen.

Kuva 2.3.3 Luontotyyppikuvio 1A, kostea runsaravinteinen lehto lokakuussa 2023. Rannan puoleinen osa tulvivan veden peitossa.

Kuva 2.3.4 Luontotyyppikuvio 1B, itäinen kuvio, kostea runsaravinteinen lehto lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.5 Luontotyyppikuvio 2, kostea keskiravinteinen lehto lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.6 Luontotyyppikuvio 3, tuore runsravinteinen lehto lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.7 Luontotyyppikuvio 4, tuore keskiravinteinen lehto lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.8 Luontotyyppikuvio 5, itäosa, kuiva runsaravinteinen lehto lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.9 Luontotyyppikuvio 5, länsiosa, kuiva runsaravinteinen lehto lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.10 Luontotyyppikuvio 6A, lehtomainen kangas lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.11 Luontotyyppikuvio 6B, lehtomainen kangas lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.12 Luontotyyppikuvio 7, tuore kangas lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.13 Luontotyyppikuvio 8A, Rastasniemen kalliometsä lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.14 Luontotyyppikuvio 8B, kalliometsä lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.15 Luontotyyppikuvio 9A, karu poronjäkälä-sammalkallio lokakuussa 2023.

Kuva 2.3.16 Luontotyyppikuvio 10, Itämeren suurruohosto lokakuussa 2023. Kuvan etualalla kuvion 1A reunan tervaleppävyö.

2.4 Putkilokasvit

Alueen lehtokuvioilla (1–5) on useita merkittäviä kasvilajeja. Puustossa merkittävimmät lajit ovat lehtosaarni (*Fraxinus excelsior*) ja metsälehmus (*Tilia cordata*). Molemmat ovat todennäköisesti alueella viljelyperäisiä. Luonnonsuojelualueen koillisin osa, jossa saarnea kasvaa, on kuitenkin saarnen luontaisten kasvupaikkojen kaltainen, kostea rantalehto. Erityisesti rinteiden yläosat puolestaan ovat metsälehmuksen luontaisten kasvupaikkojen kaltaisia. Metsälehmusten arvoa nostaa niiden suuri koko.

Merkittävimmät lajit on merkitty taulukkoon 2.4. Liitteessä 2 on lueteltu syksyllä 2023 havaittuja ja tausta-aineistosta ilmeneviä lajeja eri luontotyypeillä, mutta listaa ei voi pitää kattavana selvityksenä alueen lajistosta. Suurin osa lajeista havaittiin maastokäynnillä lokakuussa 2023, mutta osaa lajeista ei ajankohdan myöhäisyyden vuoksi voitu havaita (mm. kaikki jo alkukesästä lakastuvat kevätkukkijat). Taulukkoon on lisätty myös vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelmassa ilmoitetut merkittävät putkilokasvilajit, joiden olemassaoloa ei voitu maastossa tarkistaa. Näiden lajien tilanne tulee selvittää myöhemmin (katso myös luku 8). Taulukkoon on sisällytetty vain uhanalaiset tai Helsingissä muuten merkittävät lajit (Kurto 2020). Näiden lisäksi maininnan arvoisia ovat mm. metsävirvilä (*Ervillea sylvatica*) ja erityisen suurena ja rehevänä kasvava sudenmarja (*Paris quadrifolia*) sekä sammaliin kuuluva lahopaviosammal (*Buxbaumia viridis*, EN), jota selvityksen mukaan esiintyy alueella runsaasti (Nieminen ym. 2020).

Uhanalaisuusluokitus: RE = hävinnyt, CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, LC = elinvoimainen, DD = puutteellisesti tunnettu, RT = alueellisesti uhanalainen (metsäkasvillisuusvyöhykkeessä 1b hemiboreaalin, Lounainen rannikkomaa). Putkilokasvien muu status: kunnallisesti merkittävät Kurton mukaan (2020). Muuten huomionarvoiset = lajit eivät ole valtakunnallisella punaisella listalla eivätkä alueellisesti uhanalaisia, mutta vaateliaisuudellaan ja paikallisella harvinaisuudellaan osoittavat yhdessä niiden kanssa luonnoltaan arvokkaimpia alueita Helsingissä. Helsingissä uhanalaisiin merkitään kunnallisen uhanalaisuusluokan perään k-tunnus (esim. VUK) ja muuten huomionarvoisiin (M).

*Taulukko 2.4 Merkittävät lajisto, putkilokasvit. * = laji ilmoitettu 1988 hks tietojen perusteella.*

Laji	Rauhoitettu	Uhanalaisuus 2019	Muu status	Kuviot
Kevätlinnunherne (<i>Lathyrus vernus</i>)		LC	M= Lehtoisuuden osoittaja	1, 3–5
Kotkansipi (Matteuccia struthiopteris)		LC	M = Lehtoisuuden osoittaja	1
Lehtokorte (<i>Equisetum pratense</i>)		LC	M = Lehtoisuuden osoittaja	1–5
Mustakonna-marja (<i>Actaea spicata</i>)		LC	M = Lehtoisuuden osoittaja	1, 3–5

Lehtotähtimö (<i>Stellaria nemorum</i>)		LC	M = Lehtoisuuden osoittaja	*ei tarkkaa tietoa sijainnista
Lehtopalsami (<i>Impatiens noli-tangere</i>)		LC	M = Lehtoisuuden osoittaja	*1 (läntinen pienempi alue)
Lehtokuusama (<i>Lonicera xylosteum</i>)		LC	M = Lehtoisuuden osoittaja	1–6
Rantayrtti (<i>Lycopus europaeus</i>)		LC	M = Rehevien tervaleppäluhtien osoittaja	10
Kevätlinnunsilmä (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>)		LC	NTk	*1
Velholehti (<i>Circaea alpina</i>)		LC	VUk	*1, 4
Soikkokaksikko (<i>Neottia ovata</i>)	Koko maassa rauhoitetut kasvilajit (LSA 1997/160)	LC		*1, 3, 4
Valkolehdokki (<i>Platanthera bifolia</i>)	Koko maassa rauhoitetut kasvilajit (LSA 1997/160)	LC	VUk	Lammi & Vauhkonen 2023, ei tarkempaa tietoa sijainnista
Lehtopähkämö (<i>Stachys sylvatica</i>)		LC	VUk	*1, 3

2.5 Sienet

Koko Ramsinniemen alue on sienistöllisesti erityisen arvokas, sekä lahottajasienten (käävät ja orvakat) että mykorrhitsa- ja karikkeenlahottajasienten suhteen. Vaikka koko aluetta ei edes ole

kattavasti inventoitu kummankaan sieniryhmän suhteen, on alueelta silti löydetty merkittävä määrä arvokasta lajistoa, jotka osaltaan kertovat alueen merkittävistä luontoarvoista.

Varsinaisen lehdon länsipuoliset alueet, eli alkuperäisen luonnonsuojelualueen länsireuna ja suurin osa läntistä laajennusosaa ovat olleet mukana vuoden 2014 Helsingin metsien kääpäselvitystä (Savola 2014, aluetunnus 28). Kääpäselvityksen inventointialue ulottui myös laajennusosan länsipuolelle, eikä valitettavasti inventoinnissa ilmoitettuja lajeja voida raportin perusteella yksilöidä tämän hoito- ja käyttösuunnitelman alueelle. Useampi raportissa mainittu laji on kuitenkin merkitty Laji.fi -tietokantaan muiden luotettavien havainnoijien kirjaamina. Nämä ja muut lajitietokeskuksen kautta ilmoitetut merkittävät sienilajit on lueteltu taulukossa 2.5.

Alueella on runsaasti lahoppua, eri lajista, eri lahoasteita ja sekä järeää että pienikokoista lahoppua. On oletettavaa, että tarkemmalla inventoinnilla lahottajasienilajeja löytyisi lisää. Erityisesti ravinteisimman lehdon alue (luontotyyppikuviot 1–5) on todennäköisesti myös orvakkalajistoltaan monimuotoinen.

Jarkko Korhonen inventoi alueen helttasienilajistoa syksyllä 2023 Helsingin kaupungin toimeksiannosta. Tämän inventoinnin raportti ei valitettavasti valmistunut tämän hoito- ja käyttösuunnitelman valmistumiseen mennessä, mutta tekijältä saatiin alustavia tuloksia. Useat havaitut lajit ilmentävät erityisiä luontoarvoja erityisesti kuusivaltaisen lehdon alueella. Näillä alueilla kasvillisuus ei etenkin kuvion 4 kohdalla ilmennä tavanomaista OMaT-lehtoa erityisempiä piirteitä. Sienilajistossa on sen sijaan useita kalkkivaihteisten kuusimetsien indikaattorilajeja, ja ne nostavat kohteen arvoa selvästi kasvillisuutta enemmän. Suurin osa Korhosen inventoinnissa havaitsemista ja Laji.fi -tietokannasta löytyvien havaintojen lajeista ovat riippuvaisia kuusesta. Siksi on erityisen tärkeää huolehtia kuusen säilymisestä koko lehdon alueella, vaikka itäisessä lehdon osassa tässä joudutaankin tasapainoilemaan lehtipuuvaltaisen lehdon arvojen säilyttämisen kanssa. Merkittävä helttasienilajisto on merkitty taulukkoon 2.5. Osalle havainnoista ei voitu antaa tarkkaa sijaintia. Taulukossa esiteltyjen uhanalaisten ja merkittävien indikaattorilajien lisäksi mainitsemisen arvoisia lajeja ovat Korhosen havaitsemat, harvinaisehkot lajit havuratasnahikas (*Marasmius wettsteinii*) ja kantolakki (*Gerronema xanthophyllum*).

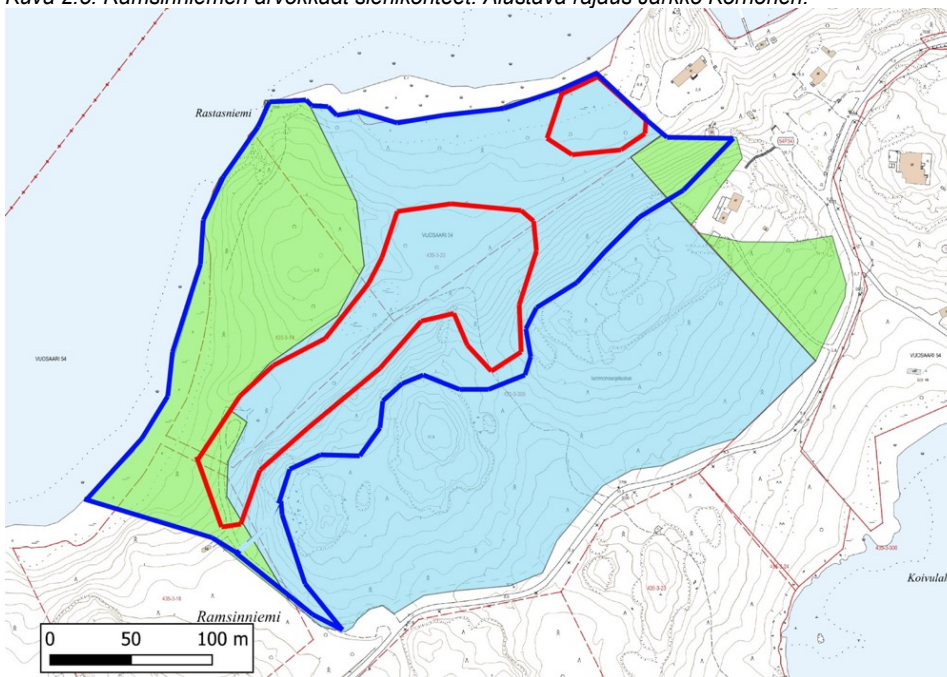
Taulukko 2.5 Merkittävä lajisto, sienet

Laji	Rauhoitettu	Uhanalaisuus 2019	Muu status	Kuviot
Keltamaitomaljakas (<i>Peziza succosa</i>)		VU	havainto vuodelta 1991	1
etelänsärmäkääpä (<i>Daedaleopsis confragosa</i>)		LC	Raitalahopuuhun liittyviä luontoarvoja indikoiva laji	6
pohjanrypykkä (<i>Phlebia centrifuga</i>)		LC	Kuusilahopuuhun liittyviä luontoarvoja indikoiva laji	10 (Rastasniemi)
ruostekääpä (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>)		LC	Kuusilahopuuhun liittyviä luontoarvoja indikoiva laji	10 (Rastasniemi)
rusokääpä (<i>Pycnoporellus fulgens</i>)		LC	Havulahopuuhun liittyviä luontoarvoja indikoiva laji, Lehtilahopuuhun liittyviä luontoarvoja indikoiva laji	havainnoija on karkeistanut havaintopaikan, sijaintia ei voida sijoittaa kuviolle
tervakääpä (<i>Ischnoderma benzoinum</i>)		LC	Havulahopuuhun liittyviä luontoarvoja indikoiva laji	havainnoija on karkeistanut havaintopaikan, sijaintia ei voida sijoittaa kuviolle
karhunkääpä (<i>Phaeolus schweinitzii</i>)		LC	Mäntylahopuuhun tai vanhoihin mäntyihin liittyviä luontoarvoja indikoiva laji	havainnoija on karkeistanut havaintopaikan, sijaintia ei voida sijoittaa kuviolle
kirjokerikääpä (<i>Ceriporia excelsa</i>)		LC	Lehtilahopuuhun liittyviä luontoarvoja indikoiva laji	6
tuoksurisakas (<i>Inosperma bongardii</i>)		LC	ravinteisuutta ja korpisuutta indikoiva laji	8
täplähapero (<i>Russula globispora</i>)		LC	Lehtipuuvältaisten lehtojen indikaattorilaji	3

lehtovyörousku (<i>Lactarius evosmus</i>)		NT	Lehtipuuvältaisten lehtojen indikaattorilaji	1–5 alueella
kuparinuppiseitikki (<i>Cortinarius cupreorufus</i>)		LC	Kalkkivaikutteisten kuusivältaisten metsien indikaattorilaji	4 (?)
persiljaseitikki (<i>Cortinarius sulfurinus</i>)		LC	Kalkkivaikutteisten kuusivältaisten metsien indikaattorilaji	4 (?)
ryytiseitikki (<i>Cortinarius percomis</i>)		LC	Kalkkivaikutteisten kuusivältaisten metsien indikaattorilaji	4 (?)
ripsimaatähti (<i>Geastrum fimbriatum</i>)		LC	Kuusivältaisten JA lehtipuuvältaisten lehtojen indikaattorilaji	1–4 alueella
isohimmihiiippo (<i>Mycenella bryophila</i>)	Eryyisesti suojeltavat lajit (LSA 1997/160, liite 4	EN	useiden arvokkaiden metsätyyppien indikaattorilaji	1–4 alueella
päärynärisakas (<i>Inocybe fraudans</i> var. <i>fraudans</i>)		NT	lehtipuuvältaisten lehtojen indikaattorilaji	1–4 alueella
iltakonsieni (<i>Lepiota subincarnata</i>)		NT	harvinainen	1
kultahapero (<i>Russula aurea</i>)		LC	kalkkivaikutteisten kuusimetsien JA jalopuulehtojen indikaattorilaji	1–4 alueella
hirvenrisakas (<i>Inosperma cervicolor</i>)		LC	kalkkivaikutteisten kuusimetsien indikaattorilaji	1–4 alueella

isovoirousku (<i>Lactarius scrobiculatus</i>)		LC	kalkkivaikutteisten kuusimetsien indikaattorilaji	1–4 alueella
viinirisakas (<i>Inosperma adequatum</i>)		NT	tiuku-, lähde- ym. kosteiden ravinteisten paikkojen indikaattorilaji. Suomen 3. löytö	1–4 alueella
lehtonahikas (<i>Marasmius cohaerens</i>)		LC	kuusilehtojen indikaattorilaji	1–4 alueella
kastanjaukonsieni (<i>Lepiota castanea</i>)		LC	lehtipuuvaltaisten lehtojen indikaattorilaji	1–4 alueella

Kuva 2.5. Ramsinniemen arvokkaat sienikohteet. Alustava rajausta Jarkko Korhonen.

2.6 Eläimet

Ramsinniemen linnusto on monipuolinen. Suojelualue kattaa aluelaajennuksen jälkeen miltei puolet niemen linnustollisesti arvokkaasta alueesta. Ramsinniemen pesimälintuja ovat mm. palokärki (*Dryocopus martius*), harmaapäätikka (*Picus canus*), pikkutikka (*Dendrocopos minor*), peukaloinen (*Troglodytes troglodytes*) ja töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*), joille kaikille lehtoalue tarjoaa pesimäpaikkoja.

Vuonna 2018 julkaistussa Ellermaan selvityksessä ”Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017” Ramsinniemen luonnonsuojelualue on inventoitu osana laajempaa aluetta (Ramsinniemen metsät, aluekoodi 210762). Tämä laajempi kokonaisuus on arvioitu arvoluokkaan 2. (arvoluokan 2 linnustokohde), ja merkittäväksi lajistoksi mainitaan töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*, VU) ja punatulku (*Pyrrhula pyrrhula*, muu merkittävä lajisto). Lokakuussa 2023 konsultin ja tilaajan yhteisellä maastokäynnillä havaittiin lehtopöllö (*Strix aluco*), joka häirittynä siirtyi lentäen toiseen puuhun. Alueella on runsaasti erilaista lahoppua, myös pystyyn kuolleita puita. Runsaan pystylahoppuun vuoksi alue soveltuu useimmille tikkalajeille ja kolopesijöille kuten tiaisille.

Taulukko 2.7a Merkittävä lajisto, linnut.

Laji	Uhanalaisuus	Muut huomiot
töyhtötiainen	VU	
punatulku	LC	LTJ: muu huomionarvoinen laji

Luonnontieteellisen keskusmuseon ylläpitämässä Laji.fi -palvelussa oli myös runsaasti nilviäishavaintoja lehdon alueelta. Näiden lajien tarkkoja paikkoja ei ollut merkitty. Uhanalaiset lajit on lueteltu taulukossa 2.6b.

Taulukko 2.6b Merkittävä lajisto, nilviäiset.

Laji	Uhanalaisuus	Muut huomiot	Kuviot
pikkupoimusulkukotilo (<i>Macrogaster plicatula</i>)	NT	SUMI-hankkeessa 2020 laadittu metsälajiluettelo, Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 lajiluettelo	1, 4

Metsäharjaetana (<i>Lehmannia marginata</i>)	NT	SUMI-hankkeessa 2020 laadittu metsälajiluettelo, Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 lajiluettelo	1, 4
Nappikotilo (<i>Helicigona lapicida</i>)	NT	Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 lajiluettelo	1, 4

2.7 Haitalliset ja muut vieraslajit

Vieraslajeja havainnoitiin suunnitelma-alueella syksyn 2023 kasvillisuusinventoinnissa ja vuonna 2022 tätä suunnitelmaa varten tehdyn luontotyyppiselvityksen yhteydessä. Suomen Lajitietokeskuksen tietokannoissa on vieraslajihavaintoja alueelta, mutta nämä eivät edellytä toimenpiteitä luonnonsuojelualueella. Ranta-alueelta on havaittu merirokko (*Amphibalanus improvisus*) ja alueen keskellä on kurturuusun (*Rosa rugosa*) havaintopiste, mutta tämäkin paikkatieto on karkeistettu, eikä havainnon kuvausta vastaavaa esiintymää löydy alueelta. Suunnitelma-alueella 2023 havaittu terttuseljan esiintymä on esitetty hoitotoimenpidekartassa kuvassa 5.1. Vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelmassa on terttuseljan esiintymistä kartta, jossa on kymmeniä yksilöitä, erityisesti saarnilehdon lähellä. Lammin ja Vauhkosen (2023) mukaan alueella on ”seljapensaita muutama”. Ei ole tiedossa, onko terttuseljaa jossain vaiheessa poistettu systemaattisesti alueelta, vai ovatko pensaat vähentyneet jonkin luontaisen prosessin seurauksena. Terttuselja ei vaadi alueella erityisiä toimenpiteitä, mutta kaikki havaitut pensaat tulee poistaa muun luonnonhoidon yhteydessä. Lammin ja Vauhkosen (2023) mukaan lehdon itäosissa kasvaa vieraslajeihin (mutta ei haitallisiin) luettava rusoaamerikanhorsma (*Epilobium adenocaulon*), joka ei julkaisun mukaan haittaa alkuperäistä lajistoa.

Taulukko 2.6 Haitalliset ja muut vieraslajit.

Laji	Status	Kuviot
Terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>)	Kansallisen vieraslajistrategian mukaan haitallinen vieraslaji; Helsingin kaupungin haitallisten vieraskasvien ja -etanoiden torjunnan priorisointisuunnitelman	ei tarkkoja tietoja

Laji	Status	Kuviot
	mukaan torjuttava laji (päivitetty versio 2022).	

2.8 Muut viljelykarkulaiset

Terttuseljan lisäksi alueella on havaittu yksittäisiä viljelykarkulaisia. Lammin ja Vauhkosen (2023) mukaan alueelle on levinnyt viereisiltä piha-alueilta varjoliljaa (*Lilium martagon*). Yksittäinen varjolilja havaittiin myös alueen keskiosan kosteassa ja rehevässä painanteessa kotkansiipikasvustossa (kuva 2.8). Viljelykarkulaiset eivät edellytä erityisiä toimenpiteitä.

Kuva 2.8 Varjolilja luontotyyppikuviolla 1B.

3 Virkistyskäytön nykytila

Ramsinniemen alue on aktiivisessa virkistyskäytössä ympäri vuoden. Alueen luonto ja rantakallioiden näkymät Ramsinniemen luonnonsuojelualan vetovoimatekijöitä. Myös ympäröivien alueiden kulttuurihistorialliset arvot voivat tuoda alueelle kävijöitä. Rastasniemen rantakallio ja suunnittelualueen eteläosan mäkien avokallioalueet ovat suosittuja oleskelualueita. Alueen käyttäjät kulkevat poluilla ja pitkospuilla pääasiassa jalkaisin. Pyöräilyä ei näkynyt selviä merkkejä, mutta alueella harrastetaan myös pyöräilyä Strava- ja Trailmap- sivustojen reittijälkien perusteella.

Suunnittelualueella on jonkin verran tallautuneita epävirallisia polkuja. Alueen polkuja ei ole merkitty maastoon, mutta vanhassa pääopasteessa on suuntaa antava kartta alueen poluista. Oleskeluun viittaa kallioalueiden ympäristön roskaantuminen mm. tyhjillä alkoholipulloilla ja kallioalueiden kasvillisuuden kuluneisuus. Luvattomia nuotiopaikkoja ei alueella havaittu. Tulenteko on kielletty ja siitä kertovat opasteet ovat ranta-alueella. Vanhan pääopasteen luona on aiemmin ollut grillikatko, mutta se on vaurioitumisen jälkeen poistettu.

Kuva 3.1: Ramsinniemen lehdon alkuperäinen pääopaste on säilynyt hyvässä kunnossa.

Kuva 3.2. Poluille kaatuneita puita on raivattu. Kaatuneet ja kaadetut puut jätetään alueelle lahopuiksi.

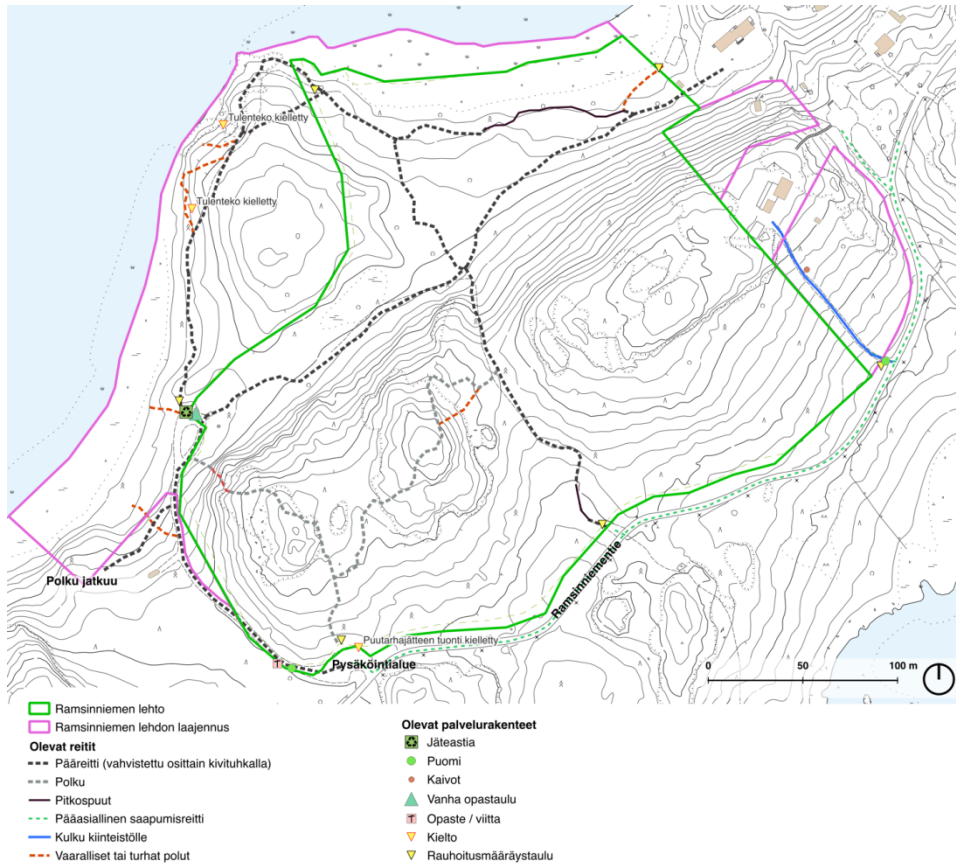

Kuva 3.3 Luvattomia nuotiopaikkoja ei maastokäynneillä havaittu. Kiviröykkiö avokallioalueella viestii oleskelusta.

Taulukko 3 Virkistyskäytön nykytila.

<p>Virkistyskäytön muodot</p>	<p>Ramsinniemi on Itä-Helsingin muiden ranta-alueiden tapaan suosittua virkistysaluetta. Käyttäjät kulkevat alueella pääasiassa kävellen tai juosten. Aluetta käytetään ainakin oleskeluun, lenkkeilyyn ja koiran ulkoiluuttamiseen. Lisäksi alueella marjastetaan, sienestetään, kalastetaan ja tarkkaillaan luontoa.</p> <p>Merkittäviä jälkiä maastopyöräilystä ei havaittu, mutta esimerkiksi Strava-sovelluksella tallennettujen reittijälkien perusteella alueella harrastetaan myös pyöräilyä. Pyöräilyä ei ole luonnonsuojelualueen alkuperäisissä rauhoitusmääräyksissä rajoitettu lehtoa lukuun ottamatta. Lehtoalueella liikkuminen jalan tai pyörällä on kielletty olevien polkujen ulkopuolella.</p> <p>Alueella ei ole talvikunnossapidettäviä reittejä, mutta virkistyskäyttö kävellen on ympärivuotista. Itä-Helsingin lahdista Vartiokylänlahti jäätyy usein aikaisin ja on siksi retkiluistelijoiden ja pilkkijöiden suosiossa. Rastasniemen kallio saattaa olla yksi kulkureitti jälle.</p>
<p>Kävijämäärä/ käyttöpain</p>	<p>Polkujen määrästä ja maaston kuluneisuudesta voidaan päätellä, että virkistyskäyttö on alueella aktiivista. Lisäksi Ramsinniementien ja suunnittelualueen lounaisosan kallioalueen välisellä metsäalueella on paljon roskaa, mikä viittaa oleskeluun alueella. Kuluneisuus on kuitenkin vähäisempää kuin esimerkiksi suositussa Haltialanmetsässä. Käyttöpaine kohdistuu suurelta osin rannan läheisyyteen ja lounaisosan kallioalueelle. Rastasniemen rantakalliot ja rantametsä on kuluneisuuden perusteella suosittua oleskelualueita.</p>
<p>Reitit</p>	<p>Kävijät kulkevat pääosin alueella olevilla poluilla. Näistä tärkeimmät ovat alueen halki nykyiseltä pääopasteelta koilliseen kulkeva reitti, sekä Ramsinniementieltä kalliomäkien välistä alas rantaan kulkeva reitti. Lisäksi rannassa kulkee selkeä paljon käytetty polku, joka jatkuu suunnittelualueen ulkopuolelle lounaaseen. Pääreittejä on parannettu kivituhkalla, mutta ne ovat säilyneet kapeina. Kivituhka on suurimmaksi osaksi kulunut pois. Alueen koillisosassa on rantapolulla pitkospuut. Lyhyet pitkospuut sijaitsevat myös Ramsinniementieltä alkavan polun eteläosassa. Reittejä ei ole merkitty maastoon millään tavoin, mutta ne esitetään viitteellisesti vanhassa pääopasteessa.</p> <p>Pääreittien lisäksi alueella on jonkin verran pienempiä kulutuksen aiheuttamia polkuja. Näistä osa saattaa olla kauriiden tekemiä. Eteläosan kahdelle kallioalueelle kulkee selkeästi erottuvat polut. Sen lisäksi kallioalueiden välinen polku erottuu selkeästi. Rantaan kulkee todennäköisesti virkistyskalastajien ”polkupistoja”.</p>

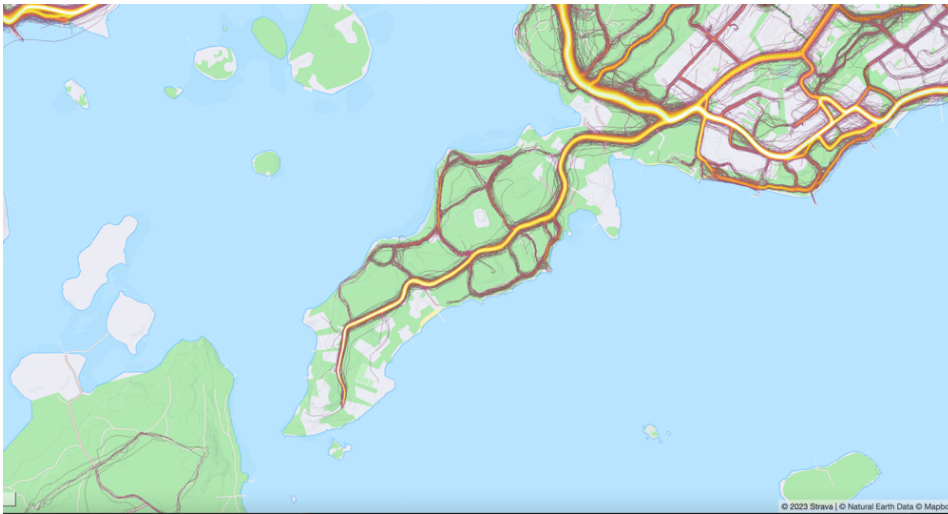
	<p>Kallioilta jyrkänteitä pitkin laskeutuvat reitit muodostavat paikoin turvallisuusriskin. Jotkin pohjoisosan rantapoluista jäävät ajoittain veden alle.</p>
<p>Nykyiset palvelurakenteet</p>	<p>Alueella on reittien lisäksi pysäköintialue ja pääopaste. Lisäksi alueella on yksi roska-astia (vanhan pääopasteen luona), opasteviitta, kaksi tulenteko kielletty -kylttiä ja puutarhajätteen tuonti kielletty -kyltti. Alueella on myös kaksi luonnonsuojelun itäpuolelle jäävän rakennuksen tonttiin kuulunutta betonirenkaalla varustettua vanhaa kaivoa tai sakokaivoa. Ne sijaitsevat vierekkäin pihaan johtavan reitin laidalla.</p> <p>Nykyisen luonnonsuojelun rajalla pääasiallisilla kulkureiteillä on rauhoitusalue määräystaulut. Luonnonsuojelun rajaa ei ole merkitty maastoon muulla tavalla. Pysäköintialueella on luonnonsuojelulle ohjaava opasteviitta.</p>
<p>Saavutettavuus ja kulku alueelle</p>	<p>Alueelle kuljetaan pääasiassa eteläpuolella sijaitsevalta pysäköintialueelta puomilla rajatulle ulkoilureitille/metsätielle, ja siitä luonnonsuojelulle. Toinen pääsaapumisreitti kulkee Ramsinniementieltä alueen keskivaiheilta kulkevaa pohjois-eteläsuuntaista polkua pitkin. Ramsinniementieltä kallion laella sijaitsevalle kiinteistölle (Ramsinniementie 31) johtava pihatie on suljettu ketjupuomilla.</p> <p>Alue on pyörällä ja kävellen hyvin saavutettavissa. Autolla pääsee pysäköintialueelle. Vanhan opastaulun luo johtavalle ajouralle ajo on estetty ajonestopuomilla.</p> <p>Lähin metroasema on Rastila, josta on 2,2 kilometrin kävely- tai pyöräilymatka luonnonsuojelulle. Lähin bussipysäkki on 800 metrin etäisyydellä Ramsinniementiellä. 1,4 kilometrin etäisyydellä Ramsinniementien ja Meri-Rastilantien risteyksessä on kaupunkipyöräasema.</p>

Kuva 3.7. Virkistyskäytön nykytila

*Kuva 3.4: Strava sovelluksen käyttäjien tallentamat kävelyreitit Ramsinniemen alueella.
(Kuvakaappaus Strava global heatmap- kartasta)*

*Kuva 3.5: Strava sovelluksen käyttäjien tallentamat pyöräilyreitit Ramsinniemen alueella.
(Kuvakaappaus Strava global heatmap- kartasta)*

Kuva 3.6. Koillisen saapumissuunnan rannan puoleinen polku tulvii lokakuussa 2023

4 Uhkatekijät

Merkittävin uhkatekijä koko Ramsinniemen alueella on virkistyskäyttöpaineen kasvu ja sen myötä maaston kuluminen sekä kasvillisuuden kärsiminen. Alueella käynnissä oleva asemakaavoitushanke, ja mahdollinen täydennysrakentaminen tuovat alueelle uusia käyttäjiä. Myös luonnonsuojelualueen laajennos ja siitä tiedottaminen, sekä uudet opasteet voivat houkuttaa uusia vierailijoita alueelle.

Meri-Rastilan asukasmäärän kasvaessa Ramsinniemen käyttöpaine tulee kasvamaan. Vistrassa (Helsingin viher- ja virkistysverkoston tavoitetila) esitetty kehitettävä päärantareitti on linjattu Ramsinniementietä pitkin. Vistrassa on esitetty myös täydentävä rantareitin linjaus luonnonsuojelualueen läpi. Muun muassa talvikunnossapito-, esteettömyys- ja valaistusvaatimuksista voidaan täydentävällä rantareitillä joustaa. Täydentävä rantareitti toteutetaan luontoarvoja heikentämättä ja se voi olla esimerkiksi pitkospuureitti tai muu vastaava kapea reitti. Reittien kehittäminen saattaa lisätä käyttöpainetta. Reittejä kehittämällä on kuitenkin mahdollista myös paremmin ohjata kävijät pysymään virallisilla kulkuväylillä.

Alueella ei tällä hetkellä ole selviä merkkejä maastopyöräilystä. Kallioiset mäet ja pienet, kapeat polut voivat kuitenkin jatkossa houkuttaa maastopyöräilijöitä. Nykyiset rauhoitusmääräykset rajoittavat maastopyöräilyä lehdon alueella. Muun käytön lisääntyessä myös maastopyöräily todennäköisesti myös lisääntyy. Lisääntyvä maastopyöräily voi jatkossa aiheuttaa merkittävää kasvillisuuden kulumista, erityisesti mikäli sitä tapahtuu nykyisten reittien ulkopuolella.

Alueen avo- ja metsäiset kalliot ovat houkutelleet kävijöitä. Erityisesti läntisimmän avokallion päällä ja välittömässä ympäristössä havaittiin erilaista roskaa, erityisesti tyhjiä alkoholipulloja. Tällainen ”virkistyskäyttö” voi johtaa myös laittomien nuotiopaikkojen rakenteluun tai tulen polttamiseen suoraan avokalliolla. Jo olemassa olevien nuotien jälkien päälle syntyy helpommin aina uusia nuotioita, siksi säännöllinen tarkistaminen ja siivoaminen alueella on tärkeää.

Alueen edustavimpia, rehevimpiä ja ravinteisimpia lehtoja uhkaa puulajiston ja kenttäkerroksen lajiston yksipuolistuminen erityisesti liian tiheän vaahteravesakon varjostuksen ja runsaan lehtikarikkeen vuoksi. Kuusi kuuluu oleellisena osana lehdon puulajistoon, mutta myös sen liiallinen lisääntyminen ja erityisesti tiheät kuusitaimikot voivat myös aiheuttaa lajiston yksipuolistumista. Sekä kuusen että vaahteran karike on hapanta, ja se voi liiallisina määrinä vaikuttaa lehdon kenttäkerroksen lajistoon. Vaahteran lehtikarike on myös hyvin runsasta ja peittävä, ja se voi pahimmillaan aiheuttaa kenttäkerroksen lajiston voimakasta taantumista. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen aikaan vaahtera muodostaa alueella suuremman uhan kuin kuusi. Molempien aiheuttama uhka on huomioitu hoitosuunnitelmassa (luku 5).

Syksyn 2023 maastokäynnillä ei havaittu merkkejä saarnia uhkaavasta sienitaudista, saarnensurmasta (*Hymenoscyphus pseudoalbidus*). Tämä haitallinen vieraslaji uhkaa saarnimetsiä ja -yksilöitä koko maassa. Taudin leviämistä on melko mahdotonta estää, mutta metsän säilyttäminen monilajisena ja -kerroksellisena saattaa hidastaa taudin leviämistä Ramsinniemen saarniin. On myös mahdollista, että Ramsinniemen saarnet ovat perimältään paremmin saarnensurmaa kestäviä. Saarnensurma ei uhkaa muuta lehtolajistoa, eikä uhkaa lehtoa kokonaisuutena. Mikäli saarnet kuolevat taudin seurauksena, saarnivaltaisen lehdon osan

alkuperäinen luonne muuttuu. Pidemmällä aikavälillä (seuraavien HKS-kausien aikana) saarnien puuttuminen lajistosta voi vaikuttaa myös lehdon ravinnekiertoon. Saarni pystyy siirtämään runsaasti kalsiumia lehtiinsä ja sitä kautta kalsium päätyy tehokkaasti koko eliöyhteisön käyttöön (Tonteri & Raunio 2018).

Epätodennäköinen, mutta mahdollinen uhkatekijä saarnille on myös sen tuhohyönteinen, saarnenjalosoukko (*Agrilus planipennis*). Lajia ei ole vielä tavattu Suomesta tai Euroopasta, mutta tämä itäaasialainen laji on levinnyt Moskovan läheisyyteen. Pidemmällä aikavälillä sen leviäminen Suomeen ja muualle Eurooppaan on mahdollinen uhkatekijä. Myöskään tämä laji ei uhkaa lehtoa kokonaisuutena, mutta vastaavalla tavalla kuin saarnensurma, se uhkaa saarnia ja niiden mukana tiettä lehdon piirteitä.

Puutarhajätteen läjittäminen on vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan ollut aiemmin alueella ongelma. Syksyn 2023 maastokäynnillä havaittiin suojelualueen reunassa, Ramsinniementien varressa pieni puutarhajäteläjä. Puutarhajätteen mukana alueelle voi levitä haitallisia vieraslajeja, tämän vuoksi läjityksen kieltävät ohjekyltit ovat edelleen tarpeellisia. Tällä hetkellä suunnittelualueella ei havaittu merkittävää määrää vieraslajeja, eikä niiden aiheuttama uhka ole sen vuoksi välitön. Puutarhajätteen mukana voi vieraskasvilajien lisäksi levitä myös eläimiä. Näistä espanjansiruetana (*Arion vulgaris*) voi aiheuttaa merkittävää haittaa erityisesti lehdon kenttäkerroksen kasvillisuudelle, jos laji pääsee lisääntymään alueella. Lajista on Laji.fi -tietokannan mukaan havaintoja Rastilan metroaseman lähetyiltä ja Aurinkolahden alueelta sekä Vartiokylänlahden vastarannalta Marjanimestä.

Talukko 4.1 Uhkatekijät. Ajankohta: 1= Välitön uhka 2 = 1–5 vuoden sisällä, 3 = 5–10 vuoden sisällä Voimakkuus: 1 = Lievä uhka, ei peruuttamattomia muutoksia alueen suojeluarvoille. 2 = Keskivakava uhka, merkittäviä muutoksia suojeluarvoissa tai yksipuolistumista lajistossa, osa muutoksista peruuttamattomia. 3 = Vakava uhka, osa alueen suojeluarvoista tai kaikki arvot vaarassa kadota.

Uhka	Ajankohta	Voimakkuus
Virkistyskäyttöpaineen kasvu: reitistön laajentuminen ja kulkureittien leveneminen ja siitä johtuva maaston kuluminen	2	2
saarnensurma (<i>Hymenoscyphus pseudoalbidus</i>)	1	2
espanjansiruetana (<i>Arion vulgaris</i>)	3	2
saarnenjalosoukko (<i>Agrilus planipennis</i>)	3	2
Muiden haitallisten vieraslajien leviäminen ja sitä seuraavat luontaisen lajiston muutokset	3	1
Lajiston muutokset johtuen tallauksesta	2	2

Uhka	Ajankohta	Voimakkuus
Äärevät sääilmiöt, erityisesti kuivuus ja sen seurannaisvaikutukset.	3	2
Luvattomat nuotiopaikat	2	1
Roskaantuminen	2	1
lehdon puulajisuhteiden ja kenttäkerroksen lajiston yksipuolistuminen	3	2

5 Luonnonhoidon suunnitelma

5.1 Luonnonhoidon toimenpiteet

Hoitotoimien ensisijaisena tavoitteena on ylläpitää runsasravinteisimman lehdon (luontotyyppikuviot 1, 3 ja 5) vaateliaan kenttäkerroksen lajistoa ja mahdollistaa saarnen ja lehmuksen uusiutuminen. Muualla luonnonsuojelualueella tavoitteena on luonnontilaisen kaltaisen puuston laji-, ikä- ja tilarakenteen (satunnainen tilajakauma) ylläpitäminen.

Luonnonsuojelualueeseen liitettävillä, virkistymetsiksi merkityillä laajennusosilla ei ole ollut erillistä luonnonhoitosuunnitelmaa, eikä siellä ole viime vuosina tehty mitään luonnonhoitotoimenpiteitä. Kaikilla kolmella laajennusosalla on esimerkiksi jo melko paljon erilaista lahoppuuta, eikä tuoreita sahakantoja ole näkyvissä. Vanhoja, sammaloituneita kantoja näkyy koko alueella siellä täällä. Sekä uusilla laajennusosilla että alkuperäisellä luonnonsuojelualueella näkyy yksittäisiä katkottuja ja kulkureitiltä siirrettyjä puiden runkoja.

Ramsinniemen lehto on sekä alkuperäisiltä että laajennusosiltaan jo pitkälti luonnontilaista. Metsä on erirakenteista ja -lajista, eikä sen luonnonmukaiseen dynamiikkaan ja kehitykseen ole tarvetta erityisesti puuttua. Yksi alkuperäisen luonnonsuojelualan tavoitteista oli säilyttää runsasravinteista, uhanalaista lehtoa, jonka puustossa on useita kookkaita saarnia. Saarnen lehtikarikeri auttaa myös ylläpitämään lehdon maannoksen pH-arvoja neutraalina ja siten se osaltaan auttaa säilyttämään lehdon luontaista, rehevää kenttäkerroksen kasvillisuutta. Siksi saarnen ja myös alueella esiintyvän metsälehtimuksen uusiutumisen varmistamisen vuoksi maltilliset, valikoivat puustonhoidolliset toimenpiteet ovat tarpeen lehdon runsasravinteisimmissä osissa.

Kuusen neulaskarikeri ja vaahteran lehtikarikeri ovat molemmat happamia, ja liiallisina määrinä happamoittavat liikaa lehdon maannosta. Vaahteran lehtikarikeriä syntyy usein myös suuria määriä, ja paksuna kerroksena ne voivat haitata kenttä- ja pohjakerroksen kasvillisuutta. Molemmat lajit kuuluvat kuitenkin lehdon luonnolliseen kasvillisuuteen, eikä niitä saa kokonaan poistaa. Lehdon alueelta on löydetty myös useita merkittäviä sienilajeja, jotka vaativat kuusen symbiosikumppanikseen pystyäkseen kasvamaan. Näitä lajeja on erityisesti lehtoalueen länsiosassa, luontotyyppikuvioiden 1, 3, ja 5 länsiosissa ja kuviolla 4. Nämä selvästi kuusivaltaiset alueet jätetään aktiivisten hoitotoimien ulkopuolelle. Pienpuuston valikoivaa poistoa tehdään vain lehtipuuvallaisella osalla lehtoa.

Hoitokuviolla A on hyvä jatkumo eri ikäisiä kuusia taimista nuoriin puihin ja muutamaan suureen ylispuuhun. Tätä kuusen jatkumoa tulee ylläpitää, mutta puita ei tarvitse olla kovin monta. Kuviolla on muutamia tiheitä kuusen taimiryppäitä, joista voidaan poistaa suurin osa taimista. Poistamisen yhteydessä tulee kuitenkin huolehtia siitä, että kuviolle jää riittävästi eri ikäisiä kuusia. Nuoret, poistetut kuusentaimet voidaan viedä pois alueelta, mutta suuremmat rungon palaset tulee jättää alueelle lahoppuiksi.

Kuusen poisto hoitotoimenpiteenä on rajattu vain runsasravinteisimpaan, lehtipuuvallaiseen lehdon osaan. Alkuperäisessä vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelmassa kuusen poistoa suositeltiin laajasti koko alueelle, mutta tämä ei ole tarpeen. Esimerkiksi luontotyyppikuvio 4 on tuoretta,

keskiravinteista OMaT-lehtoa, jossa kuusi on tyypillinen pääpuulaji. Näillä kuvioilla voimakas kuusen vähentäminen aiheuttaisi liian suuria aukkoja, ja sen seurauksena voimakasta heinien ja vadelman kasvua. Tämä alue on myös koko alueella sienilajiston suhteen arvokkainta aluetta, eikä sen tilaan tule puuttua hoitotoimilla.

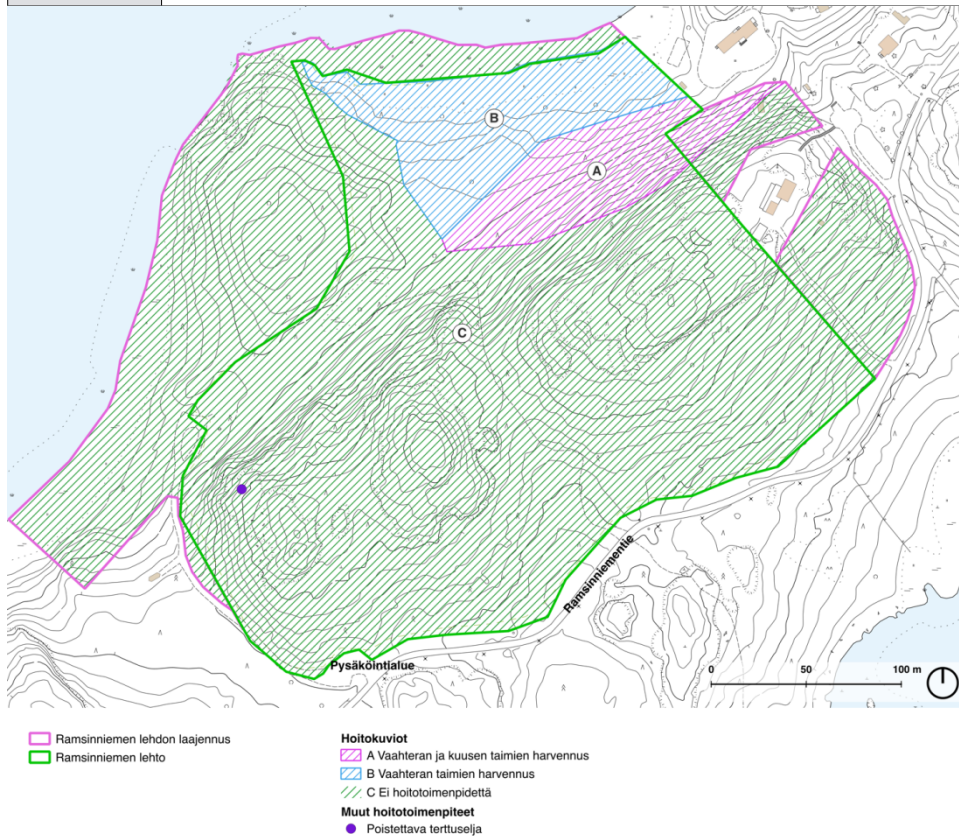
Molemmilla varsinaisilla hoitokuvioilla (A ja B) on runsaasti nuoria vaahteran taimia paikoin hyvin tiheinä kasvustoina. Suurin osa, mahdollisesti jopa kaikki nuorista vaahteroista tulee poistaa, mutta alueella kasvavat, suuremmiksi puiksi ehtineet vaahterat (yli 5 m) jätetään kasvamaan. Nuorten vaahteroiden poistossa tulee olla huolellinen ja tarkka lajinmäärityksestä. Vaahteroiden seassa kasvaa myös runsaasti saarnen taimia. Saarnen taimia ei harvenneta, vaikka ne kasvavat paikoin yliiheinä kasvustoina. Tiheitä vaahterataimikoita kasvaa myös hoitokuvioilla C (ei hoitotoimenpiteitä), erityisesti rinteen yläosissa ja kivikoissa, mutta niille ei toistaiseksi ole tarvetta tehdä mitään. Kivikkoiset rinteet ja niiden alaosat ovat vaahteralle luontaisia kasvupaikkoja. Näitä kasvustoja voi olla kuitenkin tarpeen tarkastella uudelleen hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä.

Mikäli jossain vaiheessa Vartiokylänlahdella jossain kohteessa aloitetaan säännöllinen ruovikon niitto jonkin luontokohteen hoitotoimenpiteenä, voidaan Ramsinniemen rantojen ruovikot ottaa hoitoon mukaan. Kuvion 10 luontotyyppi ei ole uhanalainen, mutta ilman ruovikon hoitoa se muuttunee ajan kanssa jossain vaiheessa puhtaaksi ruovikoksi.

Taulukko 5.1 Luonnonhoidon toimenpiteet

Kuvio A (luontotyyppikuviot 3, 5), pinta-ala 0,60 ha	
Toimenpide	kuusen ja vaahteran taimien voimakas harvennus. Harvennetut taimet voivat paksuna kasana haitata kenttäkerrosta, joten ne viedään muualle esimerkiksi haketettavaksi.
Tavoite	mahdollistaa saarnen ja lehmuksen taimien uusiutuminen ja runsasravinteisen lehdon kenttäkerroksen lajiston säilyminen
Kuvio B (luontotyyppikuviot 1, 3), pinta-ala 0,81 ha	
Toimenpide	vaahteran taimien poisto. Poistetut taimet viedään tarvittaessa muualle.
Tavoite	mahdollistaa saarnen ja lehmuksen taimien uusiutuminen ja lehdon kenttäkerroksen lajiston säilyminen
Kuvio C (luontotyyppikuviot 2, 4, 6–10), pinta-ala 8,80 ha	
Toimenpide	Ei hoitotoimia. Vaarallisina kaadetut rungot jätetään maastoon lahoppuiksi. Kaadettavista puista tehdään aina mahdollisuuksien mukaan pötkelöitä (2–5 m). Lahoppuuta annetaan muodostua luontaisesti, eikä lahoppuita viedä pois alueelta. Ei taimikon raivausta.

Tavoite	Tavoitteena on luonnontilaisen kaltaisen puuston laji-, ikä- ja tilarakenteen (satunnainen tilajakauma) ylläpitäminen. Kookkaiden yleispuiden lisäksi eri-ikäisiä alemman latvuskerroksen puita ja alikasvostaimikkoa. Vanhoja ränsistyneitä lehtipuita ja pökkelöitä. Runsaasti lahoppuuta sekä pysty- että maapuuna.
---------	--

Kuva 5.1 Luonnonhoito

5.2 Vieraslajien torjunta

Alueella on havaittu tunnetuista vieraslajeista (Kansallinen vieraslajistrategia) vain tertuseljaa ja rusoamerikanhorsmaa. Tertuseljapensaita on vain muutamia, ja niitä voidaan poistaa muiden hoitotoimenpiteiden ohessa. Poistetut pensaat vesovat herkästi, joten samaa pensasta voidaan joutua leikkaamaan useamman kerran. Pensaat eivät tällä hetkellä muodosta erityistä uhkaa lehdon lajistolle, mutta ne on silti hyvä poistaa. Vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelman kartassa esitetään melko runsaasti tertuseljayksilöitä. Näin runsaita esiintymiä ei inventoinnissa kuitenkaan havaittu. On todennäköistä, että tertuseljaa on jossain vaiheessa torjuttu lehdon alueella.

Rusoamerikanhorsman esiintymät ovat Lammin ja Vauhkosen (2023) mukaan niukkoja, eivätkä uhkaa alkuperäistä lajistoa.

Muiden vieraslajien leviäminen alueelle ei ole kovin todennäköistä, alueen välittömässä läheisyydessä ei ole havaittu komealupiinia (*Lupinus polyphyllos*) tai jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*). Näiden leviämisen suurin riski on laitton puutarhajätteen läjittäminen. Riski on huomioitu Uhat-luvussa.

Taulukko 5.2 Vieraslajien torjunta.

Laji	Toimenpide	Kuvio
terttuselja	pensaiden ja juurivesojen poistaminen	muutamia yksilöitä koko hks:n kattamalla alueella

6 Virkistyskäytön suunnitelma

6.1 Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet

Tavoitteena virkistyskäytön suunnitelmalle on mahdollistaa alueen turvallinen virkistyskäyttö luontoarvot turvaten. Luontoarvoista nauttiminen ei tapahdu luontoarvojen kustannuksella. Kulumista ehkäistään selkeästi luettavilla opasteilla, jotka ohjaavat kävijät käyttämään virallisia polkuja. Vaikka pyöräilystä ei maastossa tällä hetkellä näy huomattavia merkkejä, pyöräilyn suosion kasvuun varaudutaan rajoittamalla pyöräilyä alueella.

Tähän asti voimassa olleissa rauhoitusmääräyksissä kulku polkujen ulkopuolella on kielletty ”varsinaisen lehdon alueella”. Sekä pyöräily että kävely on tarkoitus rajata rauhoitusmääräyksiä muuttamalla koko alueella osoitetuille reiteille lukuun ottamatta lounaista kallioaluetta, missä pyöräily on tarkoitus kieltää myös poluilla. Kävelyn ja pyöräilyn rajoitukset ilmaistaan selvästi pääopasteissa ja rauhoitusmääräyskylteissä. Luonnonsuojelun itäisen laajennusosan länsireunaan pitkin kulkeva tie alueen ulkopuoliselle mökille on pidettävä kunnossa mahdollisia asukkaita varten. Reitit merkitään maastoon selvillä merkeillä, ja reittien kulumista tarkkaillaan. Tarvittaessa pyöräilyn ja kävelyn ohjausta vahvistetaan pohjoisella lehtoalueella reittien varteen pystytettävillä matalilla köysiaidoilla. Köysiaitojen asentamisessa huomioidaan huoltoajon tilavaatimukset, esimerkiksi pienellä moottoriajoneuvolla ajo tulee olla mahdollista köysiaitojen rajaamalla alueella.

Alueen saavutettavuutta kestäväillä liikkumismuodoilla parannetaan tuomalla alueelle kaksi pyörätelinettä. Pyörätelineiden avulla myös ohjataan ihmiset jättämään polkupyörät telineisiin ja liikkumaan luonnonsuojelun alueella kävellen. Maaston roskaantumista pyritään vähentämään opastamalla siistiin luonnossa liikkumiseen.

Rastasniemeen tuodaan penkki oleskelua ja rantamaiseman katselua varten.

Kävijöiden turvallisuus taataan uusimalla ja/tai korjaamalla huonokuntoiset rakenteet. Kalliojyrkänteelle alueen eteläosaan rakennetaan portaat, jotta kulku kalliolta alas olisi turvallista. Avokallioilla kulkevat polut merkitään maastoon opastetolpin.

Kuva 6.1 Rastasniemen kalliolle sijoitetaan uusi penkki.

Taulukko 6. Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet.

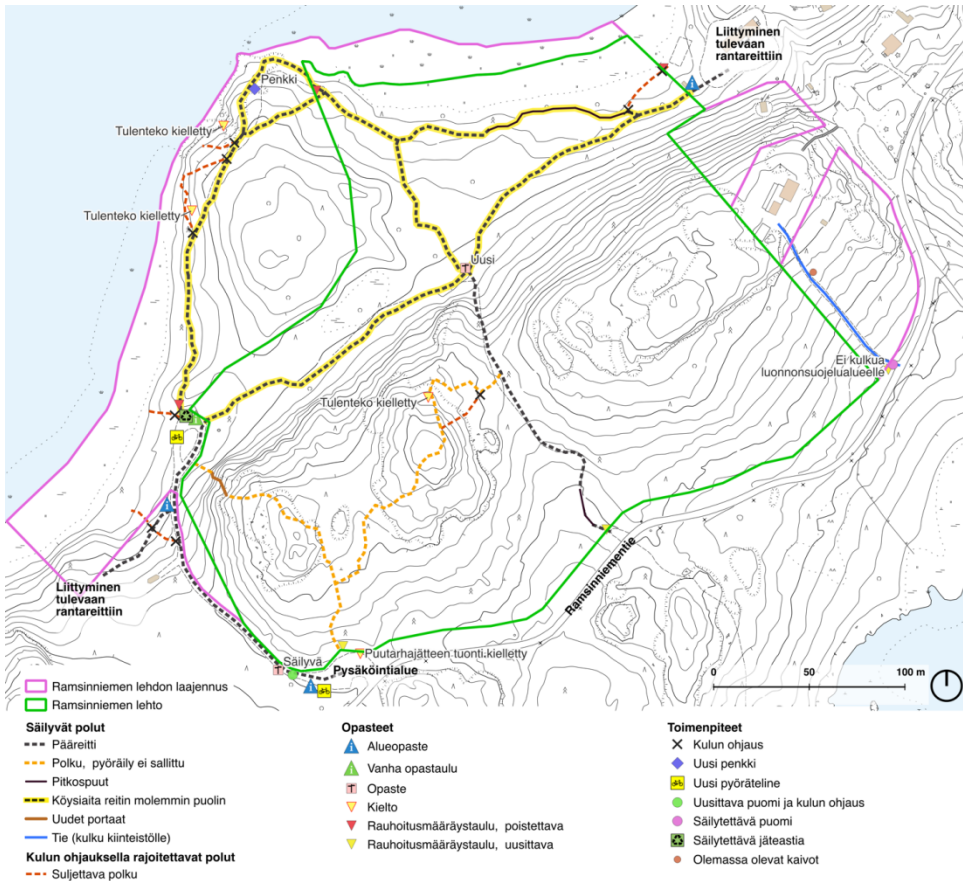
<p>Pääopasteet</p>	<p>Suojelualueelle sijoitetaan kolme uutta pääopastetta. Uudet pääopasteet sijoitetaan luonnonsuojelualan rajoille eteläpuolen pysäköintialueelle, luonnonsuojelualueelle koillisesta tulevaisuudessa tulevalle reitille, sekä lännestä tulevan polun varrelle. Pääopasteet suunnitellaan kaupungin opastelinjausten mukaisesti. Opastauluihin suunnitellaan alueen kestävään käyttöön ohjaava sisältö. Opaskartassa tuodaan esiin, että liikkuminen polkujen ulkopuolella on kielletty. Lisäksi tuodaan selkeästi esiin pyöräilykielto lounaisosan kalliolla kulkevilla poluilla. Opasteissa mainitaan myös että, alueella ei ole talvikunnossapitoa. Tämä on tärkeä huomata erityisesti portaiden osalta.</p> <p>Opasteiden tarkempi sisältö määritellään jatkosuunnittelussa.</p> <p>Luonnonsuojelualan vanha pääopaste säilytetään nykyisellä sijainnillaan. Myös olemassa oleva opasteviitta pysäköintialueen puomin vieressä säilytetään.</p>
<p>Muut opasteet</p>	<p>Suunnittelualan keskelle polkujen risteykseen sijoitetaan suuntaviivat/kohdeopaste, joiden avulla kävijä löytää pääasiallisille saapurireiteille (pysäköintialueelle ja koilliselle sisäänkäynnille).</p>

	<p>Koilliselta saapumisreitiltä poistetaan nykyinen rauhoitusmääräystaulu ja yksityisalue -kyltti.</p> <p>Tulenteko kielletty -kyltit uusitaan ja yksi uusi opaste lisätään kuvassa 6.2. esitetyille sijainnille avokallioalueelle. Puutarhajätteen tuonti kielletty- kyltti säilytetään.</p> <p>Rauhoitusalue määräystaulut uusitaan ja luonnonsuojelualue merkitään maastoon rajamerkein.</p>
Reitit	<p>Alueen halki lounas-koillisuunnassa kulkeva nykyinen selkeä polku muodostaa suunnittelualan läpäisevän pääreitit, joka liittyy tulevaisuudessa laajempaan, VISTRA:ssa hahmoteltuun, Ramsinniemeä pitkin kulkevaan rantareitistöön.</p> <p>Luonnonsuojelualueen ulkopuolisen reittiosuuden linjaus ja toteutustapa tarkentuvat alueen kaavoituksen edetessä.</p> <p>Kuvassa 6.2. on esitetty säilytettävät reitit ja kulun ohjauksella rajoitettavat polut. Pääasiassa kaikki olevat polut virallistetaan ja kunnostetaan karttaan merkittävät poikkeuksia lukuun ottamatta. Opastauluissa osoitetaan sallitut kulkureitit alueella.</p> <p>Luonnonsuojelualueen itäisellä laajennusosalla sijaitsevalle kiinteistölle vievä tie pidetään kunnossa mahdollista tulevaa käyttöä varten. Tien risteyksessä oleva ketjupuomi säilytetään, ja sen yhteyteen lisätään kyltti, jossa mainitaan sopivaksi katsotulla tavalla, että tieltä ei ole kulkua luonnonsuojelualueelle.</p> <p>Säilytettäviä reittejä kunnostetaan tarpeen mukaan. Eteläosan avokallioalueille kulkevat polut säilytetään ja niiden turvallisuutta parannetaan rakentamalla portaat kalliojyrkänteelle (ks. kohta uusien polkujen rakentaminen ja kunnossapito). Kulkua virallisten reittien ulkopuolella pyritään rajoittamaan tarvittaessa myös matalilla aidoilla (ks. kohta olemassa olevien polkujen kunnossapito).</p> <p>Kuvassa 6.2. osoitetuissa paikoissa polkujen päihin asetetaan kaadettujen puiden pöllejä tai vastaavia ohjaamaan kulkua paremmille kulkureiteille. Kulkua pyritään ohjaamaan pois rantaan johtavilta pistopoluilta, eteläosan itäiseltä kallioalueelta laskeutuvalla jyrkältä polkuosuudelta ja luonnonsuojelualueelle koillisesta saapuvalta tulvalta polun pätkältä.</p>
Olemassa olevien polkujen kunnossapito	<p>Olemassa olevia reittejä vahvistetaan raekoon 0...5 mm kivituhkapäällysteellä tarpeen mukaan.</p> <p>Avokallioalueille ei tuoda kivituhkaa. Kallioalueilla polut merkitään puisin polkuopastein, jotka pystytetään kallioon kierretangolla.</p> <p>Kuvassa 6.2. osoitetulla laajuudella lehdossa ja rantavyöhykkeellä kulkureittien ja pitköspuiden laidoille rakennetaan tarvittaessa</p>

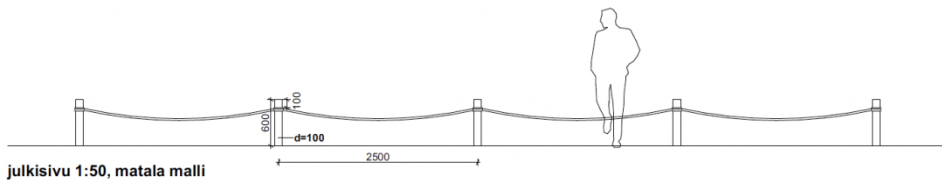
	matalaa (korkeus n. 60 cm) aitaa rajoittamaan kulkua polkujen ulkopuolella. Parhaiten maisemaan soveltunee köysiaita. Aitojen asentamisessa huomioidaan huoltoajon tilavaatimukset.
Uusien polkujen rakentaminen ja kunnossapito	Eteläosan kalliojyrkänteelle kuvassa 6.2 osoitetulle sijainnille rakennetaan puiset portaat. Portaat estävät rinteeseen kulumista ja tekevät laskeutumisesta turvallisemman. Kallioalueen polkujen kulumista seurataan.
Pitkospuut	Pitkospuuosuudet uusitaan. Uusimiseen ei ole pikaista tarvetta. Ainakin rannan läheiset pitkospuut pidetään kapeina, jotta reitti ei houkuttelisi pyöräilemään. Myös pitkospuut voidaan reunustaa matalalla aidalla. Uusituille pitkospuuille tulee sijoittaa myös 2-3 levennettyä ohituspaikkaa maastoon soveltuviin kohtiin.
Penkit ja levähdyspaikat	Uusi penkki sijoitetaan Rastasniemen kalliolle näköalapaikalle. Penkkimalli valitaan kaupunkikalusteohjeen mukaisesti. Metalliosien väri on musta ja yhtenevä opasteiden metalliosien kanssa. Toinen penkki voidaan tarvittaessa sijoittaa esimerkiksi saarnilehdon alueelle polun varteen. Vanhan opastaulun luona sijaitseva olemassa oleva roska-astia säilytetään. Pysäköintialueelle sijoitetaan tarvittaessa uusi kaupunkitilaohjeen mukainen roska-astia.
Pyörätelineet ja parkkipaikat	Pysäköintialueelle ja vanhan pääopasteen luokse sijoitetaan uudet kaupunkikalusteohjeen mukaiset runkolukittavat pyörätelineet. Pysäköintialueen ajonestopuomi vaihdetaan kapeampaan ja helppokäyttöisempään malliin, jotta kulku luonnonsuojelualueelle on sujuvampaa.
Turvallisuus	Lisätään portaat kuvan 6.2 osoittamaan sijaintiin kalliojyrkänteelle. Tarvittaessa kaadetaan ulkoilijoille vaarallisia puita. Puista tehdään ensisijaisesti vähintään 2–3 metrin korkuisia pötkelöitä, mieluiten 4-5 metrisiä.

Vaarallisiksi puiksi tulkitaan:

- 1) kuolleet oksat ja latvukset, jotka roikkuvat ulkoilureitin yli tai sen reunalla
- 2) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat konkelot eli toista puuta vasten nojaavat puut
- 3) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat lahoavat pötkelöt
- 4) hyvin heikkokuntoiset elävät puut, jotka saattavat asiantuntija-arvion perusteella kaatua ulkoilureitille tuulilojen tai latvuksen painopisteen perusteella.

Kuva 6.2 Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet. Liikkuminen polkujen ulkopuolella kielletään koko alueella. Alueen lounaisosassa ei saa liikkua pyörällä lainkaan.

Kuva 6.3. Esimerkki matalasta kulkua ohjaavasta köysiaidasta. Kuva ei ole mittakaavassa.

Kuva 6.4. Esimerkki opastetolpasta reittien merkitsemiseen kallioalueilla. Kuva Vasikkasaaresta, Mari Ariluoma

Kuva 6.5. Suunnitelluille portaille johtava polku. Kallioalueilla polut merkitään puisin opastetolpin.

Kuva 6.6. Portaat sovitetaan rinteeseen. Kuvassa luonnos Kivikon luonnonsuojelualueen portaista.

7 Vastuutahot

Taulukko 7. Vastuutahot

Ympäristöpalvelut	Luonnonsuojelualueiden investointien, kuten uusien opasteiden ja rakenteiden suunnittelu ja tilaaminen Luontoselvitysten tilaaminen tai toteuttaminen Luonnon seurannan tilaaminen tai toteuttaminen Hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys
Rakennukset ja yleiset alueet (Rya) - palvelukokonaisuus	Alueiden kunnossapito/luonnonhoidon tilaaminen sekä reittien käyttöturvallisuudesta huolehtiminen Opastaulujen kunnossapito
Urakoitsijat	Reittien kunnossapito sekä opasteiden rakentaminen Luonnonhoitotyöt: puuston harvennus ja haitallisten vieraslajien torjunta Puiden turvallisuuskaadot

8 Luonnon seuranta

Alueella ei ennen tämän hoito- ja käyttösuunnitelman tekemistä ole tehty säännöllisiä lajistoinventointeja tai -seurantoja. Alue on kuitenkin kuulunut useaan erilaiseen, laajemman tason luontoselvityksiin, nämä on esitetty luvussa 2, taulukossa 2.1. Helsingin kaupungin luontoseurantasuunnitelmassa Ramsinniemen alueelle on osoitettu vain linnuston säännöllistä seurantaa linjalaskennalla. Alueelle ollaan perustamassa hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen aikana kaksi lahoppuuston seuranta-alaa, joilta on tarkoitus myöhemmin inventoida myös kääpiä. Kulumisen ja hoitotoimien vaikutusten ja muun kehityksen seuraamiseksi alueelle tulisi perustaa säännöllisen kasvillisuusseurannan seuranta-aloja. Aloja tulisi perustaa riittävästi eri luontotyypeille erikseen tehtävän suunnitelman mukaisesti. Seuranta-alat tulisi perustaa viimeistään 2025 ennen tässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ehdotettuja hoitotoimenpiteitä. Muita säännöllisiä, hoito- ja käyttösuunnitelmakautta tiheämmin toistettavia seurantoja ei ole välttämätöntä tehdä.

Alueen luontoarvojen merkittävyyden vuoksi on kuitenkin suositeltavaa toistaa alueella tehtyjä yleisinventointeja. Yksi tärkeimmistä on selvittää vuoden 1988 hoito- ja käyttösuunnitelmassa ilmoitettujen merkittävien lehtolajien (erityisesti soikkokaksikko ja velholehti) levinneisyys. Lahottajasienistä tehty inventointi ei ulottunut koko luonnonsuojelualueelle, myös tämän tiedon päivittäminen on tärkeää. Syksyn 2023 helttasieni-inventoinnissa löydettiin useita merkittäviä, uhanalaisia ja tärkeitä luontoarvoja ilmentäviä lajeja. Myös tämä inventointi on hyvä toistaa. Kaikki edellä mainitut selvitykset on hyvä tehdä ajoissa ennen seuraavan hoito- ja käyttösuunnitelman käynnistämistä, viimeistään vuoden 2033 aikana, jotta tulokset ovat käytettävissä hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten.

Taulukko 8. Luonnon seuranta.

Seuranta	Menetelmät	Aikataulu
Vieraskasvilajit	yleishavainnointi	muiden hoito- ja ylläpitotoimenpiteiden ohessa
Kulumisen seuranta	yleishavainnointi	muiden hoito- ja ylläpitotoimenpiteiden ohessa
Kasvillisuus	kasvillisuuden seuranta kiinteiltä aloilta 5 vuoden välein hoidetuilla kuvioilla.	seuranta-alojen perustaminen ja ensimmäinen inventointi 2025, sen jälkeen inventointi 5 vuoden välein
Muu kasvillisuus ja kasvisto	lehdon kenttäkerroksen merkittävän lajiston (mm. soikkokaksikko, velholehti jne) tarkempi inventointi.	ennen seuraavaa hoito- ja käyttösuunnitelmaa, viimeistään keväällä ja kesällä 2033

Seuranta	Menetelmät	Aikataulu
Linnusto	linjalaskenta	Helsingin kaupungin luontoseurantasuunnitelma: viiden vuoden välein, seuraava vuonna 2024.
Lahottajasienet (käävät ja orvakat)	koko ls-alueen inventointi (kaikki luontotyypit)	ennen seuraavaa hoito- ja käyttösuunnitelmaa tai sen yhteydessä, viimeistään syksyllä 2033
Muut makrosienet	koko alueen inventointi	ensimmäinen inventointi tehty 2023. Toistetaan seuraavan hoito- ja käyttösuunnitelmatyön yhteydessä, viimeistään syksyllä 2032.
Geologiset kohteet	alueen inventointi, painottuen Litorina-meren aikaiseen rantakivikkoon ja siirtolohkareisiin.	ennen seuraavaa hoito- ja käyttösuunnitelmaa tai sen yhteydessä, viimeistään syksyllä 2032

9 Suunnitelman vaikutukset

Luonnonsuojelualan laajentamisella saavutetaan useita erilaisia hyötyjä. Uudet laajennusosat vahvistavat Ramsinniemen merkitystä osana Vuosaaren alueen metsäistä verkostoa.

Laajennusosat ovat jo valmiiksi runsaslahopuustoisia ja edustavia, ja suojelulla varmistetaan näiden luontoarvojen säilyminen.

Alueen reittien kunnostaminen ja uusien virkistysrakenteiden (portaat, penkki) rakentaminen sekä kulun selkeämpi ohjeistus auttavat käyttäjiä liikkumaan alueella kestävästi ja luontoa huomioiden. Selkeä kulunohjaus vähentää kulumisriskiä muualla alueella. Tiukin kulkemishjaus rajoitetaan vain herkimmin kuluvalle osalle lehtokasvillisuuden alueelle.

Taulukossa 9 käsitellään toimenpiteiden vaikutukset. Toimenpide-sarakkeessa käsitellään toimenpiteet, jotka on selostettu luonnonhoidon suunnitelmassa (luku 5) sekä virkistyskäytön suunnitelmassa (luku 6).

Taulukko 9. Toimenpiteiden vaikutukset alueeseen.

Toimenpide	Vaikutus
Luonnonsuojelualan laajentaminen	Luonnonsuojelulla luodaan edellytykset suunnitelma-alueen luontotyyppien ja niille ominaisen lajiston säilymiselle edustavina. Metsien luontainen kehitys turvataan. Virkistykseen ja ulkoilun käyttöpaine saattaa lisääntyä.
Pienpuuston valikoiva poisto	Rehevimmän, lehtipuuvaltaisen lehdon kenttäkerroksen vaateliaan lajiston säilyminen edustavana, saarnen ja lehmuksen luontaisen uudistumisen varmistaminen.
Vieraslajin poisto	Tertuseljan esiintymät alueella vähenevät. Vieraslajien seurannan avulla uudet haitalliset vieraslajit havaitaan ja voidaan torjua nopeasti.
Käytön ohjaus, polkujen kunnostus ja portaiden rakentaminen	Kuluminen alueella vähentyy ja ennaltaehkäistään kulumattomien paikkojen kuluminen. Käytöstä syntyneiden ”villien” polkujen virallistamisella ehkäistään uusien polkujen syntyminen kallioalueille. Alueeseen tutustumisen mahdollisuudet paranevat ja reitit ovat turvallisia. Onnettomuusriski jyrkän kallion kohdalla pienenee.
Vaarallisina kaadettavien puiden jättäminen metsään	Vaarallisina kaadetut puut jätetään maapuiksi metsään. Kaadettavista puista tehdään aina mahdollisuuksien mukaan pötkelöitä, jotka ovat tärkeitä esimerkiksi kolopesijälinnuille ja monille epifyyttijäkälille. Lahopuun määrä lisääntyy alueella myös luontaisesti, koska itsestään kaatuneita puita ei viedä pois alueelta. Lahopuun määrän lisääntyminen on erittäin tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta.

10 Kustannukset ja aikataulu

Taulukko 10.1 Investointien kustannukset ja aikataulu.

Investointi	Ajankohta	Kustannus
luonnonsuojelualueen merkitseminen maastoon rajamerkein	2025	10 000
opasteiden suunnittelu	2025	10 000
opasteiden hankinta ja pystyttäminen	2025–2026	10 000
kalusteiden hankinta ja asennus (pyörätelineet, penkki)	2025–2026	20 000
polkureitistön kunnostus ja merkitseminen	2025–2026	50 000
pitkospuiden kunnostus	2030	20 000
puomin uusiminen	2026	20 000
portaiden rakentaminen	2026	50 000
polkuja rajaavien aitojen rakentaminen (tarvittaessa toteutettava)	2030-luku?	25 000
kuusen ja vaahteran taimien harvennus	2025, toisto 2030	20 000

Taulukko 10.2 Kunnossapidon kustannukset ja aikataulu.

Toimenpide	Toistotiheys	Kustannus vuodessa	Kustannus 10 vuodessa
roskien siivous	reittien varsilla ja kallioilla kerran kuukaudessa, muualla kahdesti vuodessa	4 000	40 000
vieraslajien torjunta	tarvittaessa	1 000	5 000
puiden turvallisuuskaadot	tarvittaessa	5 000	50 000
opasteiden ja muiden rakenteiden kunnossapito	kunnossapitosopimuksen mukaan	2 000	20 000
polkureitistön kunnossapito	kunnossapitosopimuksen mukaan	2 000	20 000

11 Lähdeluettelo

- Aalto, A. 2012: Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämissuunnitelma, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2012:1. 58 s.
- Ahvenainen, H., Strengell, N., Luoto, R. 2014: Ramsinniemen maisemaselvitys, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston selvityksiä 2014:3. 51 s.
- Alapassi, M. & Alanen, A. 1988: Lehtojensuojelutyöryhmän mietintö. Komiteamietintö 16. Ympäristöministeriö.
- Ellermaa, M. 2018: Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:8. 121 s.
- Erävuori, L., Oksman, S. & Suominen, H. 2019: Metsä- ja puustoinen verkosto. Opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. – Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:5
- Erävuori L., Kullberg, J., Lammi, E., Manner, J-P., Routasuo, P., Suominen, H. ja Vauhkonen, M. 2022: Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit 2017–2022. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2022:7
- Helsingin kaupungin haitallisten vieraskasvien ja -etanoiden torjunnan päivitetty priorisointisuunnitelma. Kaupunkiympäristön aineistoja 2022:9.
- Hosiaislouma, V. 1988: Ramsinniemen lehdon hoito- ja käyttösuunnitelma. Helsingin kaupunki, ympäristönsuojelulautakunta.
- Innofor 2021: Selvitys eräiden Helsingin kaupungin omistamien metsäalueiden luonnon monimuotoisuudesta. Vuoden 2011 inventointien loppuraportti 21.6.2012. Helsingin kaupungin ympäristökeskus.
- Jaakkola, M., Böhling, A., Collanus J., Lamminpää, A., Lindholm, E., Lounamaa, M., Lämsä, A., Niemelä, J., Yang, J. 2016: Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma VISTRA osa II, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2016:2. 157 s.
- Kalliala, E., Lohman, E., Vainikainen, E., Jalonen, J., Miettinen, S., Seppälä, H. 2019: Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelma 2020–2029, Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:8. 61 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 5/2018.
- Kurtto, A. 2020: Helsingin uhanalaiset, silmälläpidettävät ja muuten huomionarvoiset putkilokasvit. Valtakunnallinen, alueellinen ja kunnallinen tarkastelu Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) arviointiperusteiden mukaan ja niitä soveltaen. Raportti Helsingin kaupungille.
- Kuusisto, E., Rinkinen, R., Vauhkonen, H. 2022: Missä maat on mainioimmat - Uudenmaan kulttuuriympäristöt. Uudenmaan liiton julkaisuja E 245–2022 3. uudistettu painos

- Lammi, E. ja Vauhkonen, M. 2023: Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualueen ja sen laajennusalueiden kasvillisuus ja luontotyypit. Taustaselvitys HKS:aa varten.
- Nieminen, M., Makkonen, H., Manninen, E. 2020: Vuosaaren laho-kaviosammalselvitys vuonna 2020. – Faunatican raportteja 24/2020. 39 s.
- Salla, A. 2004: Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu 6/2004. 52 s.
- Savola, K. 2014: Helsingin metsien kääpäselvitys 2014. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu 1/2015.
- Siivonen, Y. 2004: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu 3/2004.
- Vanhatalo, A., Makkonen, H., Manninen, E. & Nieminen, M. 2022: Helsingin Vuosaaren metsäalueiden monimuotoisuuden arviointi vuonna 2022. – Faunatican raportteja 82/2022. 80 s.
- Wermundsen, T., Nieminen, J. ja Asikainen, P. 2014: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:38. 57 s.

Viranomaisasiakirjat:

Helsingin yleiskaava (2002) selostuksineen

Helsingin yleiskaava (2016) selostuksineen

Asemakaava nro 7824, tullut voimaan 1979

Osallistamis- ja arviointisuunnitelma, Ramsinniemen pohjoisosan asemakaava ja asemakaavan muutos 21.2.2023

Valtakunnallinen lehtojensuojeluohjelma 13.4.1989 Maisema-aluejärjestelmän mietintö 29.9.1992

Verkkosivut:

Helsingin kaupungin karttapalvelu, www.kartta.hel.fi, tarkasteltu useaan otteeseen 11.-17.10.2023

Strava Global Heatmap, <https://www.strava.com/heatmap#16.28/25.09998/60.19216/hot/run> tarkasteltu 17.10.2023

Kartoilla käytetyt aineistot on ladattu Helsingin kaupungin paikkatietorajapinnasta 11.10.2023.

Liite 1: Ehdotus rauhoituspääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennusten, rakennelmien ja teiden rakentaminen
- maa-ainesten, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen;
- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen;
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien ja sienien ottaminen tai vahingoittaminen
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen;
- tulentekeo, telttailu ja muu leirytyminen;
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen

Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- moottoriajoneuvolla liikkuminen lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista;
- liikkuminen osoitettujen reittien ulkopuolella;
- pyöräily alueen lounaisosan reiteillä;
- suunnistus- sekä muut maastokilpailut ja -harjoitukset;
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkieläinten irti pitäminen.

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittua:

- osoitteessa Ramsinniementie 31 sijaitsevalle rakennukselle kulku moottoriajoneuvolla olemassa olevaa tietä pitkin;
- tonttien, teiden ja polkujen ylläpitoon ja turvallisuuteen liittyvät toimet;
- haitallisten vieraslajien torjunta;
- luonnonsuojelualueen rakennepiirteiden ja lajiston kartoittaminen;
- ELY-keskuksen hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen sekä
- virkistyskäytölle vaarallisten puiden kaataminen ELY-keskuksen suostumuksella.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Uudenmaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueella koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Liite 2: Kuviokohtaiset luontotiedot

Commented [A2]: Otsikkorivi toistetaan jokaisen sivun alussa.

(Huom. lajisto on ilmoitettu lokakuussa 2023 tehdyn inventoinnin perusteella, eikä lajilista ole siten täydellinen)

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (V/ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros	Kenttä- ja pohjakerros	Huomioarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kulumisuus	Muuta
1A	0,83 ha	Kosteat runsasravinteiset lehdot	VU/VU	erinomainen	hyvä	lehtokuusama, taikinamarja, koiranheisi, lehtosaarni, metsälehmus, rauduskoivu, pihlaja, kuusi, tervaleppä, vaahtera, haapa, tuomi, raita, koiranheisi	lehtokorte, kotkansiipi, sudenmarja, käenkaali, vuohenputki, mesiangervo, hiirenporras, mustakonnanmarja, voikukka, ojakellukka,		terttuseljä	<5 %	kulumista havaittavissa	
1B	0,1 ha	Kosteat runsasravinteiset lehdot	VU/VU	erinomainen	hyvä	lehtokuusama, taikinamarja, rauduskoivu, pihlaja, kuusi, haapa, tuomi, raita,	lehtokorte, kotkansiipi, sudenmarja, käenkaali, mesiangervo, hiirenporras, mustakonnanmarja,			0 %	ei kulumisuutta	
2	0,32 ha	Kosteat keskirasvinteiset lehdot	NT/NT	erinomainen	hyvä	lehtokuusama, taikinamarja, rauduskoivu, pihlaja, kuusi, tervaleppä, vaahtera, haapa, tuomi, raita	lehtokorte, hiirenporrasi, sudenmarja, käenkaali, vuohenputki, mesiangervo, metsäalvejuuri, mustakonnanmarja, huopaohdake			0 %	kulumista havaittavissa	
3	0,52 ha	Tuoreet runsasravinteiset lehdot	EN/EN	erinomainen	hyvä	lehtokuusama, taikinamarja, rauduskoivu, pihlaja, kuusi, vaahtera, haapa, tuomi, raita, koiranheisi, tervaleppä, metsälehmus, saarni	käenkaali, sinivuokko, syyläjuuri, metsäkastikka, kivikoalvejuuri, sananjalka, lillukka, lehtokorte, metsävirvilä, metsäalvejuuri, hiirenporras, oravanmarja, mustakonnanmarja, sormisara, kevätpiippo, metsätähti, metsäimarre, sudenmarja, kevätlinnunherne, puolukka, nokkonen, vuohenputki, ahomansikka, Pyrola sp.		terttuseljä	<5 %	kulumista havaittavissa	
4	1,15 ha	Tuoreet keskirasvinteiset lehdot	NT/NT	erinomainen	hyvä	lehtokuusama, taikinamarja, rauduskoivu, pihlaja, kuusi, vaahtera, haapa, raita, mänty	mustikka, käenkaali, sinivuokko, syyläjuuri, metsäkastikka, kivikoalvejuuri, sananjalka, lillukka, lehtokorte, metsävirvilä, metsäalvejuuri, hiirenporras, oravanmarja, mustakonnanmarja, sormisara, kevätpiippo, metsätähti, metsäimarre, kevätlinnunherne		terttuseljä	<5 %	kulumista havaittavissa	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (V/ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros	Kenttä- ja pohjakerros	Huomioarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
5	0,40 ha	Kuivat runsasravinteiset lehdot	VU/VU	erinomainen	hyvä	lehtokuusama, taikinamarja, rauduskoivu, pihlaja, kuusi, vaahtera, haapa, mänty, metsälehmus	mustikka, käenkaali, sinivuokko, metsäkastikka, kivikoalvejuuri, sananjalka, lillukka, metsävirvilä, metsäalvejuuri, hiirenporras, oravanmarja, mustakonnanmarja, sormisara, kevätpiippo, metsätähti, metsäimarre, kevätlinnunherne		terttuseljä	<5 %	ei kuluneisuutta	
6A	1,02 ha	Lehtomaiset kankaat	VU/VU	hyvä	hyvä	rauduskoivu, pihlaja, kuusi, vaahtera, haapa, raita, mänty, taikinamarja	mustikka, käenkaali, sinivuokko, metsäkastikka, kivikoalvejuuri, sananjalka, lillukka, metsäalvejuuri, oravanmarja, puolukka			0 %	kulumista havaittavissa	
6B	1,96 ha	Lehtomaiset kankaat	VU/VU	hyvä	erinomainen	rauduskoivu, pihlaja, kuusi, vaahtera, haapa, raita, mänty, taikinamarja	mustikka, käenkaali, sinivuokko, metsäkastikka, kivikoalvejuuri, sananjalka, lillukka, metsäalvejuuri, oravanmarja, puolukka, vanamo, sormisara, kevätpiippo			0 %	kulumista havaittavissa	
7	2,13 ha	Tuoreet kankaat	VU/VU	hyvä	erinomainen	rauduskoivu, pihlaja, kuusi, haapa, raita, mänty	mustikka, puolukka, vanamo, metsäalvejuuri, kevätpiippo, sananjalka, metsäkastikka, lillukka			0 %	kulumista havaittavissa	
8A	0,37 ha	Kalliometsät	NT/NT	hyvä	hyvä	mänty, kuusi, pihlaja, rauduskoivu, kataja	metsälauha, ahosuolaheinä, kanerva, kivikkoalvejuuri, puolukka, mustikka			0 %	kulumista havaittavissa	
8B	0,58 ha	Kalliometsät	NT/NT	hyvä	erinomainen	mänty, kuusi, pihlaja, rauduskoivu, kataja	metsälauha, ahosuolaheinä, kanerva, kivikkoalvejuuri, puolukka, mustikka			0 %	kulumista havaittavissa	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (V/ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros	Kenttä- ja pohjakerros	Huomioarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
9A	0,40 ha	Karut poronjäkälsammalkalliot	LC/NT	hyvä	erinomainen	mänty, kuusi, pihlaja, rauduskoivu, kataja	metsälauha, ahosuolaheinä, kanerva, kivikkoalvejuuri, puolukka, mustikka			0 %	kulumista havaittavissa	
9B	0,17 ha	Karut poronjäkälsammalkalliot	LC/NT	hyvä	erinomainen	mänty, kuusi, pihlaja, rauduskoivu, kataja	metsälauha, ahosuolaheinä, kanerva, kivikkoalvejuuri, puolukka, mustikka			0 %	kulumista havaittavissa	
10	0,29 ha	Itämeren suurruohostot	LC/LC	kohtalainen (3)	vähän heikentynyt (2)	-	luhtakastikka, mesiangervo, rantalampi, järviruoko	Rantayrtti		0 %	ei kuluneisuutta	

Liite 3: Toimenpiteiden aikataulu: kertaluontoiset investoinnit

Toimenpide	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Rajamerkinnot	x									
Opasteiden suunnittelu	x									
Opasteiden hankinta ja pystyttäminen	x	x								
Kalusteiden hankinta ja asennus	x	x								
Reittien kunnostus ja merkitseminen	x	x								
Pitkospuiden kunnostus						x				
Puomin uusiminen		x								
Portaiden rakentaminen		x								
Kuusen ja vaahteran taimien harvennus	x					x				

Kuvailulehti

Tekijä	Hanna Tuovila, Kaisla Rahkola (Nomaji maisema-arkkitehdit Oy)
Nimike	Ramsinniemen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2025-2034.
Sarjan nimike	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön aineistoja
Sarjanumero	VVVV:NO
Julkaisuaika	KK:VVVV
Sivuja	65
Liitteitä	3
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489-4257 (verkkojulkaisu)
Kieli, koko teos	Suomi
Kieli, yhteenveto	Suomi

Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualue sijaitsee Itä-Helsingissä Vuosaaren kaupunginosan eteläosassa, Meri-Rastilan Ramsinniemessä. Vuonna 1990 rauhoitetun luonnonsuojelualueen pinta-ala on 7,3 hehtaaria. Luonnonsuojelualuetta laajennetaan Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 mukaisesti. Laajennuksen jälkeen luonnonsuojelualueen pinta-ala on 10,2 ha. Hoito- ja käyttösuunnitelma on yhteinen aiemmin suojellulle alueelle ja sen laajennukselle, ja suunnitelman myötä on päivitetty vanhalle luonnonsuojelualueelle vuonna 1988 laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma.

Ramsinniemen lehdossa on useita merkittäviä luontoarvoja. Alueen puusto on monilajista ja erirakenteista, valtapuusto on vartunutta (60–100 vuotta), lahpuuta on merkittäviä määriä (10 – yli 50 m³/ha) eri muodoissaan. Alueella on useita uhanalaisia luontotyyppisiä, ja luontotyyppien edustavuus on hyvä tai erinomainen. Lajistoon kuuluu uhanalaisia tai vaatelaita kääpiä ja muita sieniä sekä kasveja. Lisäksi alue on tärkeä linnustokohde. Useat alueella havaitut lajit kertovat kalkkivaikutuksesta, lehtoisuudesta, vanhasta metsästä ja mm. lahoppuarvoista. Vieraslajeista alueella on tavattu vain yksittäisiä tertuseljayksilöitä.

Ramsinniemi on aktiivisessa virkistyskäytössä ympäri vuoden. Alueen käyttäjät kulkevat luonnonsuojelualueen poluilla ja pitkospuilla pääasiassa jalkaisin, mutta alueella myös pyöräillään. Suunnittelualueelle on syntynyt joitain reittien ulkopuolisia polkuja, ja maasto on paikoin muutenkin kulunut. Osa syntyneistä poluista kulkee jyrkkien kallioseinämien kautta. Lisäksi kallioalueet ovat roskaantuneet. Merkittävin uhkatekijä koko Ramsinniemen lehdon alueella on ennustettu virkistyskäyttöpaineen kasvu ja sen myötä maaston kuluminen sekä kasvillisuuden ei-toivotut muutokset.

Ramsinniemen lehdon laajennuksen rauhoituksen tarkoitus on kasvillisuudeltaan ja linnustoltaan arvokkaan lehtoalueen monimuotoisuuden säilyttäminen ja lahoppuujatkumon turvaaminen. Hoito- ja käyttösuunnitelman tarkoitus on turvata alueen luontoarvojen säilyminen ja osoittaa turvallisen virkistyskäytön reunaehdot alueella. Luonnonhoidon ensisijaisena tavoitteena on ylläpitää runsasravinteisimman lehdon vaateliaan kenttäkerroksen lajistoa ja mahdollistaa saarnen ja lehmuksen uudistuminen. Muualla luonnonsuojelualueella tavoitteena on luonnontilaisen kaltaisen puuston laji-, ikä- ja tilarakenteen ylläpitäminen.

Tavoitteena virkistyskäytön suunnitelmalle on mahdollistaa alueen turvallinen virkistyskäyttö luontoarvot turvaten. Kulumista ehkäistään selkeästi luettavilla opasteilla, jotka ohjaavat kävijät käyttämään virallisia polkuja. Pyöräily ja kävely rajoitetaan poluille lukuun ottamatta alueen lounaisosaa, missä kielletään pyöräily myös poluilla. Tiukentuvat rajoitukset edellyttävät muutoksia luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiin. Kävijöiden turvallisuus taataan uusimalla ja korjaamalla huonokuntoiset rakenteet. Kalliojyrkänteelle alueen eteläosaan rakennetaan portaat, jotta kulku kalliolta alas olisi turvallista. Alueen reitit merkitään maastoon selkeästi.

Presentationsblad

Författare	Etunimi Sukunimi
Titel	Pääotsikko kansisivulta tähän
Seriens titel	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön aineistoja
Serienummer	VVVV:NO
Utgivningsdatum	KK:VVVV
Sidantal	XX
Bilagor	XX
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489-4257 (verkkojulkaisu)
Språk, hela verket	Suomi
Språk, sammanfattning	Suomi

Sammanfattning:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Ut mauris lorem, fermentum sit amet ex in, bibendum dignissim felis. Sed vel nunc ut enim pharetra maximus. Nullam ac tincidunt lorem. Suspendisse eget euismod augue. Etiam eu euismod erat. In posuere lacus eu eros congue, vitae tempor urna sollicitudin. Quisque blandit luctus lacus, vitae facilisis nunc. Donec euismod libero orci, ac commodo nulla vestibulum at. Maecenas sodales eros at posuere vehicula. Maecenas dapibus rhoncus eros, sed rutrum odio faucibus et. Vestibulum finibus pretium quam vitae suscipit. Pellentesque ut rhoncus nulla.

Donec luctus venenatis lorem, sit amet vulputate nibh consectetur sed. Vestibulum pretium ut ipsum at cursus. Donec est massa, tincidunt in nulla sed, convallis facilisis ligula. Nulla facilisi. In sagittis et neque vel dapibus. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Fusce consectetur, est in consequat consectetur, dolor est sollicitudin felis, ut luctus felis ante eget erat. Aliquam faucibus, quam sit amet accumsan elementum, metus nisi accumsan ex, eget sodales erat augue tristique ipsum.

Nyckelord:

nulla, sed, nisl, uturna, fermentum, volutpat, proin, sed, nisl, sapien

Description

Author	Etunimi Sukunimi
Title	Pääotsikko kansisivulta tähän
Series name	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön aineistoja
Series number	VVVV:NO
Time of publication	KK:VVVV
Pages	XX
Appendices	XX
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489-4257 (verkkojulkaisu)
Language, entire work	Suomi
Language, summary	Suomi

Summary:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Ut mauris lorem, fermentum sit amet ex in, bibendum dignissim felis. Sed vel nunc ut enim pharetra maximus. Nullam ac tincidunt lorem. Suspendisse eget euismod augue. Etiam eu euismod erat. In posuere lacus eu eros congue, vitae tempor urna sollicitudin. Quisque blandit luctus lacus, vitae facilisis nunc. Donec euismod libero orci, ac commodo nulla vestibulum at. Maecenas sodales eros at posuere vehicula. Maecenas dapibus rhoncus eros, sed rutrum odio faucibus et. Vestibulum finibus pretium quam vitae suscipit. Pellentesque ut rhoncus nulla.

Donec luctus venenatis lorem, sit amet vulputate nibh consectetur sed. Vestibulum pretium ut ipsum at cursus. Donec est massa, tincidunt in nulla sed, convallis facilisis ligula. Nulla facilisi. In sagittis et neque vel dapibus. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Fusce consectetur, est in consequat consectetur, dolor est sollicitudin felis, ut luctus felis ante eget erat. Aliquam faucibus, quam sit amet accumsan elementum, metus nisi accumsan ex, eget sodales erat augue tristique ipsum.

Keywords:

nulla, sed, nisl, uturna, fermentum, volutpat, proin, sed, nisl, sapien

Helsinki

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.